

L. Kerulis
5828 So. Campbell Ave.
Chicago, Ill. 60629

LIETUVOS
NACIONALINĖ
M. MAŽVYDO
BIBLIOTEKA

Alp 2634
Larch.

USPS 157-580

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
6116 ST CLAIR AVENUE • P.O. BOX 03206 • CLEVELAND OHIO 44103
Vol. LXXIV Balandis – April 27, 1989 Nr.17

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

ATEITIES TAKTIKA

Ką moko istorinis patyrimas?

Vytautas Meškauskas

Įvykiai Lietuvoje stato daug klausimų ne tik jų dalyviams, bet ir stebėtojams net už vandenyno. Ką reikia daryti, ko reikalauti? Per paskutinius du numerius prisimėmėm kitą panašų įvykį Lietuvos istorijoje – 1905 m., kada caro režimas pasijuto priėjęs bankroto slenkstį, panašiai kaip dabar komunistinis to krašto režimas. Anais metais lietuvių tauta susiprato esanti daugiau ar mažiau vienos kilmės žmonių junginys, kuris vertas bent autonomijos teisių. Šiuo metu jau kalbama apie visišką suverenitetą, nors gal kokios federacijos laikinos ribose. Juk suverenitetą jau turėjome per 20 metų. Tiesa, jo neapgynėm, bet dėl to kaltos susidėjusios geopolitinės aplinkybės.

1905 m. Vilniaus lietuvių suvažiavimas, vėliau pradėtas vadinti seimu, tik konstatavo skirtingos lietuvių tautos, gyvenačios tam tikroje teritorijoje, faktą. Jis savo vietoje nepaliko jokio organo, kuris galėtų eiti prie autonomijos organizavimo. Vietoje to, suvažiavimas nutarė, kad caro režimą reikia pribaižti, bet kaip – nepaaiškino, palikdamas iniciatyvą vietos veikėjams. Tuo metu jau buvo saujalė idealistų-veikėjų, kurie labai linko į visokiausias avantiūras – kaip Juozas Gabrys, Pranas Klimaitis, Liūdas Gira, Ernestas Galvanauskas – kurie labai norėjo veikti. J. Gabrys rašo, kad tuojau po seimo –

"Milžiniška revoliucijos banga sukilo visoje Lietuvoje, kaimų gyventojai vykdė nutarimus, nuginkluodami policiją, išvarydami iš valsčių senus viršininkus ir rinkdami naujus, pašalindami rusus mokytojus. Rusų policija paliko kaimus ir miestelius, laikė tik dar gubernijos ir didesniuose apskrinių miestuose ... (Seimo nariai) savo draugų ir kaimynų akyse išaugo į didvyrius, kai kurie savo legitimacijai turėjo ir sidabrinus vyčius švarkų atlapuose. Seimo rengėjai, deja, jų pagamino tik 300."

Buvo ir ramesnių atsiliepimų. Štai pvz. LIETUVOS ŪKININKAS 1906 m. 1 NR.

rašė:

"Kai kurie žmonės suprato, kad Vilniuje stos nauja valdžia, kuri išklauskys žmonių skundus ir tuojau išpildys jų reikalavimus. Atsirado Lietuvoje nemažai žmonių, kurie išrinko savo atstovus į Vilnių ir davė jiems visokių raštų, prašymų ir skundų."

Žinoma, tos viltys neišsipildė, nes – rašo toliau Lietuvos Ūkininkas, –

"... pakvietimas buvo nevisai aiškiai parašytas ir paskui nebuvo tam tikrų pareiškimų, koks tai bus susirinkimas, ką jis darys, kokią galybę turės."

Po įvykio, žinoma, lengva mokyti, kad reikėjo taip ir taip elgtis. Žinia, gal galima buvo kiek daugiau laimėti kooperuojant su rusų valdžia, kuri tuo laiku buvo gerokai išsigandusi. Dar seimui nepasibaigus, Vilniaus generalinis gubernatorius Freze pasiunė Švietimo ministrui į Petrapilį sekančio turinio telegramą:

"Kauno gubernijos lietuviai sodiečiai yra apimti visuotinio troškimo tautiškų įstaigų, o pirmučiausia mokyklos. Kiek leidžia teisybė sutikdamas su žmonių reikalavimais ir susitaręs su apygardos globėju, laikau neatidėliotinai reikalingu: 1) įvesti lietuvių kalbą pradedamo-

(Nukelta į 2 psl.)

Veronika su "Ratilio" ansambliu scenoje.

Ratilio pralėkė pro Bostoną

Stasys Santvaras

Lietuvoje sulaukėm tokių įvykių, kurių jau nebetikėjome sulaukti. Pradedame sulaukti ir iš tėvų žemės atvykstančių viešnių ir svečių, kurie ilgus metus keliauvo į Rytus, bet ne į Vakarus. Į Rytus jie buvo tremiami vargo vargti, ašaras lieti, badą ir niekinimus kentėti, į amžino įšalo žemę gulti, o ne į Vakarus – savo kultūros laimėjimų rodyti.

Štai pro Bostoną jau pralėkė Vilniaus universiteto lietuvių liaudies dainų, šokių ir muzikos sambūris Ratilio, čia surengęs net keturis koncertus, visur sukeldamas nuostabą, pasigėrėjimą, džiaugsmą, o kartais priversdamas klausytojus ir paašaroti.

Turbūt jau 25-rius metus (nuo to laiko, kai Chruščėvas truputį pravėrė kalėjimo duris)

su atsidėjimu seku Lietuvos kultūrinį gyvenimą. Netrukus į akis krito spaudoje aptinkama lietuvių kalbos kultūra, įvairių mokslų laimėjimai, grožinės literatūros šoktelėjimas į aukštumas, chorinio dainavimo kultūra, teatrinio meno iškilūs talentai, lietuvių sportininkų pergalės tarptautinėse rungtynėse ...

Tada ir kilo klausimas: ko kiom dvasinėm jėgom galima tų laimėjimų pasiekti tokio pikto, tokio žvėriško despotizmo gniaužuose? Atsakymas į klausimą neskubėjo pasirodyti. Tik po kelerių metų pradėjau suvokti, kad genocidinė priespauda subrandina ryžtingą ir kietą vidią pasipriešinimą, kuris net tokiose sąlygose pažadina žmogaus dvasioje sutelktą energiją,

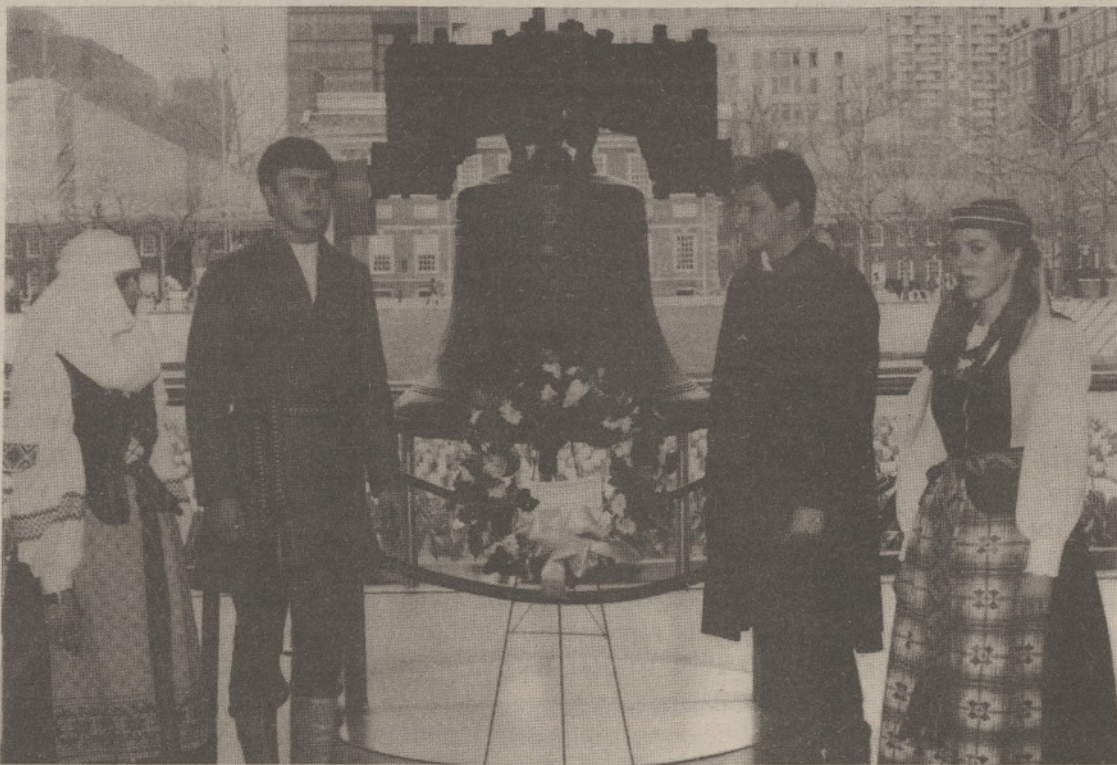
įžiebia kūrybinę ugnį, tautos kultūrą pakelia į aukštį. Šiandien esu labai laimingas, kad neapsirikau, kad dar spėjau pamatyti, jog mano tauta tebėra gyva ir ne įveikiama.

Seimo Vilniaus universiteto studentų sambūris Ratilio yra viena tų mūsų tautinės kultūros atžalų, kurios nelaisvė irgi nepajėgė sunaikinti. Nors ir slopinami, nors persekiojami ir baudžiami, ratiliečiai rengė išskylas į įvairias Lietuvos vietas, rinko retas ir senas liaudies dainas, rinko šokius ir liaudies muzikos instrumentus, kaupė savo labai įvairų ir turtingą repertuarą. Ir kas itin svarbu, jie pajėgė į lietuvių liaudies dainų, muzikos ir šokių gelmes pasinerti, pajėgė tą primityvų meną suprasti, jie to meno neiškraipo ir tikrai atvėria jo nuostabų grožį.

Dar keletas sakinių apie 'žanrus'. Ratilio nėra tas pat, kas mum jau yra gerai pažįstami liet. liaudies dainų ir šokių ansambliai. Pastarieji dainuoja kompozitorių harmonizuotas liaudies dainas, šoka talentingų choreografų patobulintus ir apgražintus šokius, liaudies muzikos instrumentais groja irgi kompozitorių apdailintą liaudies muziką. Savaimė suprantama, tų pastangų peikti negalima, nes tai yra pakopos į aukštesnę tautinės kultūros lygmenį. Ir galime pasidžiaugti – šiame kelyje jau irgi yra pasiekta gražių menių laimėjimų.

Ratilio, kaip jau tarta, mėgina mum atskleisti primityviojo lietuvių liaudies meno subtilumus ir jo grožį. O tai yra labai sudėtingi ir sunkūs dalykai, čia labai greitai galima patekti į dainos ir šokio šaržavimą, įkristi į

(Nukelta į 7 psl.)

RATILIO ansamblio atstovai padėję vainiką prie Amerikos Laisvės Varpo Philadelphiaje. Amerikos lietuvių Lietuvai padovanotas Laisvės Varpas šiuo metu kabo Vilniaus Universitete.

A. Bagdonavičiūtės nuotr.

SAVAITINĖ POLITIKOS Apžvalga

Bush'o pirmas pasisakymas apie Rytų Europą: 'JAV niekad nepripažino Europos padalinimo teisėtumo. Mes nesutinkame su pasidalinimu įtakos zonomis, jei tai pažeidžia tautų suverenumą'.

Įvykių Lenkijoje paskatintas prezidentas Bushas De troito lenkų apylinkėje Hamtramck pasakė pirmą savo už sienio politikos kalbą. Jis ten priminė, kad jau per savo inauguraciją pareiškęs, kad laisvės vėjas stiprėja visame pasaulyje. Tai dar nėra faktas, bet žmonės savo širdyse jaučia, kad diktatūros laikai jau praėjo. Totalizmas baigiasi, jo seni lapai krinta nuo gyvybės netekusio medžio.

Lietuvoje...

• KAPITALIZMAS skverbiasi ne tuo galu. TIESA praneša, kad kartu su kooperatyvais Lietuvoje atsirado nauja profesija. Raumeningi vaikinai renka 'mokesčius' iš kooperatinių, individualia darbine veikla užsiimančių amėnų bei spekuliantų ir, aišku, atlieka šį darbą, kuriam dar nėra lietuviško termino, ne valstybės ar visuomenės pavesti. Kovo 24 d. Kaune jau buvo suimta antra 'raketo' (pagal anglišką 'racketeer') grupė, kurie reikalavo iš kooperatinių ir privačių verslininkų tūkstančius rublių už tariamą apsaugą nuo kitų grupių ir ... valdžios

• APSAUGA nuo tų 'rakterių' siūlo ne tik valstybinę miliciją, bet privačių seklių koooperatyvas SEKLYJA. Jį suorganizavo kriminalinių apysakų rašytojas Vytautas Misevičius Vilniuje. Nariai, jau į pensiją išėję, bet dar palyginti jauni (55 metų) milicijos darbuotojai. Kaip vadovas paaikškino KOMJAUNIMO TIESAI, už parą sekliavimo imama 150 rublių, už dvi – 200 rb. plus kelionės ir kitokios išlaidos. Klijentai tie, kurie dėl kokių nors priežasčių nenori ar negali kreiptis į valstybės įstaigas. Pvz. vienas buvęs dvarininkas iš Prancūzijos prašo surasti jo bėgant užkastą brangenybę. Jų vertė buvo apie 2 milijonus litų. Pagal veikiančius įstatymus tokiame buv. savininkui priklausė tik 20% lobio vertės, bet jis prašo 75%. Klausimą išspręs Maskva. Yra net prašančių nustatyti jų giminės buvusius herbus ir titulus, ką dabar nesunku padaryti, nes visi tam reikalingi archyvai yra išlikę ir prieinami. Galima gauti ir oficialių heraldikos komisijos patvirtinimą. To daugiausiai prašo Žemaitijos gyventojai.

Ar gali būti Europoje pastovumas ir saugumas – klausė prezidentas, – jei pramoningos valstybės buvo ideologijos, kuriai niekas netiki, ir totalizmo nualintos iki ubagystės? Pasiikeitimo vėjas pučia Europoje. Vakarų Europa atkuto, Rytų Europa atbunda demokratijai, nepriklausomybei ir gerovei. Kai kurie režimai ieško valdomųjų pritarimo reformoms, jos pakenčia politinį pluralizmą, kas prieš kelis metus nebūtų įmanoma. Balandžio 5 d. SOLIDARUMO vadas Walesa ir vidaus reikalų ministras Kiszczak pasirašė sutarimą, kuris, jei bus pildomas, pradės naują istorijos lapą.

Reformų padrašinimui prezidentas pašvies Kongreso duoti Lenkijai prekybos lengvatas, kokias gauna kiti JAV remiami kraštai. Bus deramasi dėl senų skolų naštos palengvinimo. Lenkija šiuo metu užsieniui yra skolinga 39 bilijonus dolerių. Iš jų 26 bilijonus Vakarų Europai, daugiausia Vokietijai, ir Japonijai, bei 2.4 bilijonus dolerių JAV. Pereitais metais Lenkija importavo į JAV visokių gėrybių už 417 milijonus dolerių – daugiausia kumpio, žuvies, tekstilės ir plieno, – o įsivežė iš JAV už 300 mil. dolerių, daugiausia javų. Bushas išpėjo, kad JAV padės Lenkijai tik sąlyginiai. JAV nesiūlys nesveikų kreditų. Mes negelbėsime, jei Lenkija netvarkys savo ūkio sveikais pagrindais – sakė prezidentas. Mes turime atsiminti, kad Lenkija yra Varšuvos pakto narys ir mes jokiū būdu negalime pažeisti Vakarų saugumo. Bushas 1987 m. sakęs Jaruzelskiui ir Walesai, kad amerikiečiai ir jų vyriausybė reaguos greitai į vidaus pasikeitimus, kuriuos dabar matome.

Jei Lenkijos bandymas pasiseks, jis patrauks kitus kraštus – teigė Bushas, tęsdamas toliau: Mes turime atsiminti, kad Rytų Europos tautos nėra vienodos, bet Lenkija joms visoms duoda pamoką – negali būti progreso be laisvės politinėje ir ūkinėje srityje. Ir antra – pagalba iš Vakarų gali ateiti tik kartu su išsilaisvinimu. Sovietų Sąjunga turi suprasti, kad laisva, demokratinė Europa, kokio mes įsivaizduojame, negrąšo nė vienam kraštui. Tokia evoliucija gali tik pagerinti Rytų-Vakarų santykius visose srityse – sumažinti ginklavimąsi, pagerinti politinius

santykius, padidinti prekybą, – ji atneš gerbūvį visai Europai. Kito kelio nėra.

...

Sovietų Sąjungos ūkinei būklei blogėjant, Maskva nutarė daugiau pirkti pirmo reikalingumo dalykų ir maisto užsienyje, daugiausia Vakarų Europoje. Tam tačiau yra reikalinga užsienio valiuta. Prie užsienio valiutos uždarbio įjungti ir sportininkai. Atitinkamos sovietų žinybos mielai pasirašo sutartis su užsienio sporto organizacijomis reikalaujamos tačiau jų sportininkų uždarbį sau. Sportininkai tik gautų užlaikymą ir 1,000 dol. į savaitę, kaip jauna sovietų teniso žaidėja Zveva, kuri šiomis dienomis atsisakė tokiomis sąlygomis žaisti, nors negrąšino negrįžimu. JAV sporto biznierių pasirašė sutartį su sovietų bokso federacija, tikėdamiesi tokiom pat sąlygomis susirasti naujų 'žvaigždžių' boksininkų tarpe. Už Sabonio išleidimą sovietai gavo milijoną dolerių, be to, apie 330,000 dol. turėtų gauti Vilniaus Žalgiris Saboniui, atrodo, buvo padaryta išimtis iš aukščiau nurodytos taisyklės. Jis gaus po milijoną dolerių už sezoną. Kad nebūtų šaukiamas karinės prievolės atlikti, jis turės užsirašyti į universitetą ...

Ateities taktika...

(Atkelta iš 1 psl.)

jon mokyklon, 2) ... leisti lietuvių kalba viską dėstyti per visą mokymosi laiką, 3) pradėti keisti ir papildyti pradedamųjų ir dviklasių mokyklų mokytojų skaičių lietuviams, neatsižvelgiant į jų tikėjimą, 4) pakeisti pirmąjį str. apie Panevėžio mokytojų seminariją, leidžiant joje mokytis lietuviams katalikams. Norėdamas realizuoti punktus, liečiančius lietuvių kalbos įvedimą ir paskirti lietuvių mokytojus, pasiremdamas str. 212 pirmos dalies ir 218-II tomo, liepia apygardos globėjui tai neatidėliojant vykdyti."

Gruodžio 7 d. toji telegrama buvo paskelbta VILNIAUS ŽINIOSE. Be to pats generalins gubernatorius paskelbė atsisaukimą į lietuvių raminančio pobūdžio, kuris baigėsi sekančiais žodžiais:

"Silpnuosius žmones kurie pasiduoda suviliojami, kad eitų visokiais prievartos ir plėšimo keliais, aš perspė-

Iš kitos pusės

Gandai, kad Amerikon atvažiuoja pats Algirdas Brazauskas, kelia logišką klausimą: ko jis čia ieško? Pagal visus kriterijus Lietuva dar yra pavergta, su ja varžomas susiekiimas ir susižinojimas. Juk negalima jėgų siųsti nei knygų nei laikraščių! Net 'oficialiai' pakviesti Bendruomenės veikėjai negavo vizų. Tiesa, gali aiškinti, kad viskas, kas vyksta Rusijoje yra slapta, todėl mažesni pareigūnai net dabar dar nežino, kad Gorbačiovas ten daro kažką kokią revoliuciją.

Tai viešai ne tik nepasakyta, bet ir bandymai įvesti naują tvarką remiami ... nauda iš to komunistinei santvarkai Neskaičiau Vilniaus valdžios įsakymo pakeisti santykius su išeivija, tačiau yra pagrindo manyti, kad toks yra, ir būtent – sekant Maskvos nurodymus. Prieš akis guli 1988 m. spalio 14 d. Estijos kompartijos ir vyriausybės bendras dekretas apie santykius su estų emigrantais. Jame pasakyta, kad kompartijos XXVII kongresas nutarė praplėsti santykius su užsieniu, įskaitant dialogą ir konkrečius susitarimus. Girdi naujas galvojimas, kuris pripažįsta universalines vertybes, yra linkęs į logiką ir atvirumą, ir esąs naujos tarptautinės politikos pagrindas, siekiant sugriauti anti-sovietinius stereotipus ir nepasitikėjimą Sovietų Sąjunga.

Girdi, reformos Estijoje ir jos demokratizavimas jau privertė daug estų emigrantų pakeisti savo pažiūras į tėvynę ir atsitolinti nuo reakcinių emigrantų grupuočių. Naujų kontaktų užmezgimas ir senų praplėtimas su mokslo, meno ir biznio sluoksniais, intensyvus asmeniškasis bendravimas su darysiąs reikalingas sąlygas liaudies diplomatijai ir estų emigrantų patriotiniam judėjimui. Už tat bendravimas turi būti plečiamas ir visokiais būdais remiamas. Pagaliau visai išleidiama katė iš maišo. Girdi, bendravimas su emigrantais turėtų išvystyti jų pasitikėjimą dabartine ir būsima Estija, kaip Sovietijos dalim.

Šiame dokumente nėra duotas "universalų principų ir vertybių" apibrėžimas. Net prileidus, kad jie tokie pat kaip Vakaruose, dokumentas sukelia naujų abejonių. Pvz. pageidaujama, kad emigracija sumažintų nepasitikėjimą Sovietija. Bet ar jis nebuvo faktais pagrįstas? Jame deklaruojamas noras emigrantus atitolinti nuo reakcinių grupių. Ar tos grupės netrokšta tų pačių universalų vertybių grąžinimo savo tėvynei? (vm)

ju: dėl visų žmonių gerovės visoks plėšimas arba prievarta bus griežtai tramdomas, bet ir žinodamas Lietuvos žmonių išmintingumą, jų tėvų žemės ir dorą darbo meilę, aš tikiuosi, kad jie neprivers manęs vartoti nepaprastų priemonių, bet priešingai padės išpildyti jų didžiuosius reikalus."

Tas 'abskelbimas' buvo tuo istorinis, kad buvo paskelbtas rusų ir lietuvių kalbomis. Iki to laiko visi valdžios skelbimai buvo pranešami tik rusų kalba. Reikėjo laukti I pasaulinio karo, kad tautos nepriklausomybės viltys įgytų realų pagrindą.

Panašiai ir dabar daug kas galvoja, kad režimas evoliucijos keliu negali pasikeisti. Gruzijos įvykių akivaizdoje Gorbačiovas pareiškė, kad jis sutinkas su visais reikavimais, išskyrus sienų pakeitimą. Galima jį suprasti, tačiau tada ir kiekviena autonoma mija jau yra užmaskuotas sienų susilpninimas. Kiek autonomijos jis gali toleruoti? Faktas, kad 1905 m. pasirodžiusi silpna Rusijos imperija vis dėlto dar sugebėjo kariauti pasauliniame kare, verčia ir dabar dairytis į užsienius.

Čia tačiau pritarimas Gorbačiovo reformom yra vi suotinis. Kalbama kaip Gorbačiovą sustiprinti, bet ne susilpninti! Kissingeris nuėjo taip toli, kad siūlo mainais – už sovietų leidimą satelitams patiems tvarkytis, – Vakarų

pažadą jų neliesti.

Toks pareiškimas susilaukė nemažos kritikos. Girdi, tai būtų 'antroji' Jalta, kur už laisvų rinkimų pažadą sutikta su laikina sovietų okupacija, kurie dar šiandien tęsiasi. Lig šiol Washingtonas derėdamasis su sovietais vengė bet kokių diskusijų apie Rytų Europą, kad neatrodytų, jog JAV pripažįsta sovietų hegemoniją toje Euroopos dalyje. Busho administracija dabar baigia savo užsienio politikos peržvalgą, tačiau neatrodo, kad ji keistų taktiką.

N.Y. TIMES neseniai rašė, kad daugiausia ko galima tikėtis yra NATO SĄJUNGOS, kuri susirenka metiniam posėdžiui gegužės mėnesį, pareiškimas, kad ji sveikina pasikeitimus Sovietijoje ir jos satelitų tarpe, reikšdama vilties, kad tai nesukels jokių konvulsijų. JAV ir toliau liks pasyvaus žiūrovo rolėje. Tokiu būdu iniciatyva ir toliau pasilieka vietos veikėjų pusėje, nes jie geriau pažįsta vietos sąlygas ir nuotakas.

CHEMISTS

Seeking degreed chemist to process & supervisor process of reactive chemicals at our So Carolina hazardous waste treatment facility. Need strong technical skills, ability to anticipate problems, familiarity with chemical reactivities, chemical tradenames, & hazard class. Requires 5+ years experience in the treating or manufacturing & face management of highly reactive chemicals. For confidential consideration please send your resume to:

Nancy Opitz
Aqua-Tech, Inc.
140 South Park St
Port Washington, WI 53074
EOE M/F

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP.O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103

TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA (USPS 157580)

POSTMASTER: Send address changes to DIRVA

6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$25.00 • Single copy 60 cents.

Prenumerata metams \$25.00, pusei metų \$15.00 • Atskiuro numerio kaina 60 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Lietuvoje atsikūrė tautininkai

BRANGŪS TAUTIEČIAI!

Šių metų kovo 16 d. susirinkusi 27 žmonių grupė nutarė atkurti tautininkų partiją Lietuvoje.

Jau paruošėm programos projektą, kurį turės patvirtinti narių susirinkimas balandžio gale. Programoje neskėmė prieškarine Tautininkų Sąjungos programa, tik paėmėme tautininkų idėjos esminius momentus. Paliekame šūkius "Vienybė tautos jėga", "Tvirta šeima – tautos pagrindas".

Pasisakome prieš streikus ir kitokius antisovietinius reiškinius, prieš antagonistinių klasių sudarymą, skirtingai nuo kitų partijų akcentuojame etinius klausimus, iškeliam komercinės kultūros pavojų, pasisakom už papročius ir tradicijų puoselėjimą. Norime sukurti Pabaltijo sąjungą, įstoti į SNO (Jungtinių Tautų organizacija), sukurti vieningą Lietuvos bažnytinę provinciją su centru Vilniuje.

Siunčiame mūsų programos projektą ir lauksime iš jūsų pastabų. Norėtume su jumis kuo glaudžiau bendradarbiauti.

Rimantas Matulis

Vilnius 232009 Kalinausko g. 8-3

Tel. 652-271 • darbo 661-1058

P.S. Laukiame JAV tautininkų atsakymo!

Vilnius, 1989.IV.4

TAUTININKŲ PARTIJOS PROGRAMOS PROJEKTAS 1989.III.20

1. Siekti, kad Lietuvos valstybinė santvarka taptų demokratinė ir daugiapartinė, paliekant visišką religinių įsitikinimų ir pažiūrų laisvę. Netoleruotina kitų rasių ir tautų, gyvenančių Lietuvoje diskriminacija. Visos tautinės mažumos turi turėti pilną kultūrinę laisvę bei galimybę gimtąja kalba mokyti vaikus, spausdinti knygas, atlikti religines apeigas ir t.t..
2. Gyventojų migraciją į Lietuvą iš kitų TSRS respublikų uždaryti, išimtis sudarant lietuvių kilmės gyventojams ir jų giminėms. Kitais atvejais įvažiuojantiems į Lietuvą pastoviai gyventi iš kitų TSRS respublikų prisiregistravimo sąlygos turi būti tokios pačios, kaip atvykstantiems iš TSRS į Lenkiją, Čekoslovakiją, Vengriją ar kitą valstybę. Stengtis, kad į Lietuvą sugrįžtų iš jos emigravę ar išvežti gyventojai.
3. Siekti, kad Lietuvos pasienyje esančiose teritorijose – Karaliaučiaus srityje, Punsko-Seinų krašte bei vakarų Baltarusijoje ir kitur, kur gyvena lietuvių, būtų įkurtos lietuvių mokyklos, kultūrinės įstaigos, vystoma įvai rių rūšių tautinė ir kultūrinė veikla. Karaliaučiaus srityje įkurti paminklinius-muziejinius kompleksus K. Donelaičiui, M. Mažvydui, L. Rėzai, Vydūnui ir kitiems žymiesiems lietuvių veikėjams bei reikšmingiems Lietuvai istoriniams įvykiams įamžinti.
4. Reikalauti, kad Lietuvos jaunimas tarnautų lietuviškuose kariuosese daliniuose Lietuvos teritorijoje arba Pabaltijyje. Vėliau galimi dar du variantai: 1) pacifistinis – nusiginklavimas, bent jau artimiausią

10. Etikos bei kultūros srityje stengtis išgyvendinti asmens kultūros susiformavusį socialistinį realizmą bei kitas dogmatines kultūros formas, kylančias iš centralizuotos valstybės diktato. Taip pat kovoti prieš neigiamas vakarietišias dešimtmetį liekiant TSRS įtakos sferoje ir 2) Lietuvos kariuomenės atkūrimas lietuviškų dalinių pagrindu, kuris taip pat užtruktų ne mažiau kaip dešimtmetį.
5. Siekti, kad Lietuvos teritorijoje nebūtų dislokuotas, saugomas ir gaminamas naikinimo (branduolinis, cheminis, bakteriologinis ir kt.) ginklas.
6. Atsiriboti nuo tarpukario laikotarpyje Tautininkų veikloje pasitaikydavusių fašistinių ir diktatorių tendencijų.
7. Stengtis, kad Lietuvoje nesudarytų antagonistinių, tarp savęs kovojančių visuomenės sluoksnių, kaip tai buvo pokario laikotarpyje. Kovoti prieš streikus ir kitus antisovietinius reiškinius. Sąžiningai dirbti – šventa kiekvieno Lietuvos piliečio pareiga. Visus ginčus spręsti demokratiškai, diskusijų keliu. Vienybė tautos jėga.
8. Ekonomikos srityje siekti visiško suverenumo, paremto laisvos rinkos principais ir visomis be išimties nuosavybės formomis.
9. Tarptautinių santykių srityje Lietuva turi atkurti diplomatinį santykį su kitomis valstybėmis valstybiniame lygyje ir tapti SNO (Jungtinių Tautų organizacijos) nare, bei sukurti tvirtą politinę bei ekonominę Pabaltijo respublikų sąjungą.
10. Etikos bei kultūros srityje stengtis išgyvendinti asmens kultūros susiformavusį socialistinį realizmą bei kitas dogmatines kultūros formas, kylančias iš centralizuotos valstybės diktato. Taip pat kovoti prieš neigiamas vakarietišias

Trejetą metų atstovavęs Maskvoje savo laikraščiu ir ruošiašis grįžti namo, britų savaitraščio "The Observer" korespondentas Andres Wilson parašė balandžio 2 d. išspausdintą didesnį reportažą, pavadintą "Dundesys aidai per Rusiją", kurio didžioji dalis skirta aptarti galimybėms, ko gali būti sulaukta iš persitvarkymo bandymų.

Rusijoje pavasario įvykiai yra lyg atlydis ledo sukaustytoje upėje. Praeitą sekmadienį lūžo ledai su tokiu dundesiu, kuris nuaidėjo nuo Kremliaus iki Uralo. Visame krašte žmonės, kurie, atrodo, buvo išalę letarge ir apimti abejingumo, en masse balsavo, atmesdami aparatčikus, kurie dešimtmečiais sėdėjo ant jų nugarų.

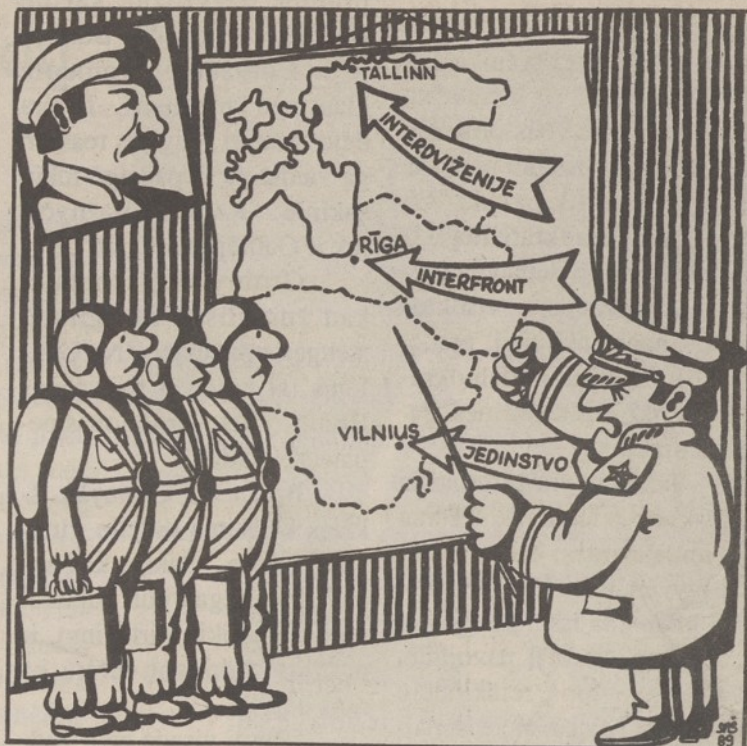
Niekas negali imtis pranašauti, kaip iš tikro veiks naujo stiliaus sovietinis parlamentas (yra daug būdų jam supančioti), tačiau esama galimybių apsispręsti, kaip jis galėtų veikti.

Pirmoji galimybė būtų ta, kad Michailas Gorbačiovas apsiginklavęs vykdomojo prezidento galia ir naudodamasis tuo, kad rinkimuose jo partiniai oponentai buvo atstumti, galės praveisti savo užsimotas reformas, kurios prieš trejetą metų buvo sutartos dvidešimt septintajame kongrese.

Žinoma, vargu jis pats tai susilauks per tą 10 metų laikotarpį, kuris pagal konstituciją numatytas jam išbūti valdžioje. Bet koks bandymas paskaičiuoti didžią dalimi remtųsi vien spėliojimais,

- kas komercinės kultūros formas. Stengtis išgyvendinti alkoholizmą, narkomaniją, prostituciją, pornografiją ir kitas socialines negeroves. Ugdyti žmogaus dvasingumą.
11. Pilnai įvykdyti įsaką dėl lietuvių kalbos paskelbimo valstybine. Siekti, kad lietuvių kalba įsivyratų visose mokslo, kultūros, buitinio aptarnavimo ir kt. sferose.
12. Stengtis atgaivinti senovės lietuvių tradicijas bei šventes, pagerbti religines bei kovų už laisvę vietas, žuvusiųjų kapus, kultūros paminklus ir įžymius praeities kultūros veikėjus.
13. Siekti, kad būtų atkurta vieninga Lietuvos bažnytinė provincija su centru Vilniuje. Nuosekliai vykdyti bažnyčios atskyrimo nuo valstybės principą, visiškai nesikišant į bažnyčios vidaus reikalus.
14. Siekti, kad į Lietuvą būtų grąžintos iš jos išgąbentos kultūrinės ir kitokios vertybės.
15. Panaikinti informacijos įslaptinimą, legalizuoti visų rūšių knygų, leidinių, žemėlapių ir kt. kartografinės medžiagos leidybą. Atidaryti fondus visuomenei (įskaitant ir valstybės saugumo komitetą).
16. Siekti atkurti tvirtos šeimos tradicijas. Tvirta šeima – tautos pagrindas.
17. Ekologijos srityje kovoti už gamtos ir žmonijos išgelbėjimą, prieš aplinkos teršimą gamybos atliekomis. Stengtis, kad atominė energetika, genetika, psichiatrija ir kitos mokslo sritys nepasisuktų prieš žmogų ir gamtą.

Dundesys aidai per Rusiją

Mečislavo Šcepavičiaus piešinys

LITERATORA IR MENAS ► 1989 BALANDŽIO I

ir jis pats jau yra pripažinęs, kad sunkumai yra žymiai didesni negu 1986 m. buvo numatoma.

Bet ir optimistiškai skaičiuojant, turint galvoje būtinumą paskirti naujos kartos vadovus ir darbininkus, ir būtinai apsirūpinti nauja technologija, tie siekimai, kurie buvo numatyti 2000 metams, tegalėtų būti įvykdyti tik iki 2025 metų.

Antra galimybė yra ta, kad pažanga eis mažais žingsneliais, didindama socialinę ir politinę įtampą, nes žmonės matys vis didėjančią skirtumą tarp liūdno jų pragyvenimo lygio ir to, kuris yra Vakaruose ir Japonijoje.

Tuo atveju partijai bus vis sunkiau sukontroliuoti padėtį, ir pačiam Gorbačioviui sunku bus išsilaikyti prie valio.

Trečia galimybė, kurios jokių būdu negalima atmesti dėl to, kad praeitą sekmadienį buvo pademonstruota populiari valia, yra ta, kad perestroika visiškai nepasiseks ir ekonomija vėl bus tvarkoma centro, kaip Leonido Brežnevo stagnacijos laikais. Tokiu atveju negalima net pagalvoti, kokios bus politinės ir socialinės pasekmės.

Bet esama dar ir kitokios, žymiai sudėtingesnės sovietinės ateities scenos. Pirmoji jų, kurią rodytų stiprus nacionalistinių sąjūdžių pasireiškimas rinkimų metu Baltijos respublikose, verstų ligi šiol griežtai kontroliuojamą federacinę Sovietų Sąjungą pasikeisti į daug laisvesnę konfederaciją, su abejonių nekeliančia teise atsiskirti nuo jos.

Prieš tokius pasikeitimus, kurių reikalauja ne tik Baltijos sritys, bet ir Gruzijos, Armenijos, Moldavijos, Baltarusijos ir Ukrainos nacionalistai, piestu stotų daugumas tų jėgų, kurios suinteresuotos centralizmu. Jeigu joms pasisektų laimėti, Sąjunga išskiltų konfrontacijos pavojus, kuriam ji nėra pasiruošusi.

Yra dar viena galimybė, kurią perša optimistai, tai daugiapartinė santvarka ir parlamentarinė demokratija. Bet tai ne artimiausiai atečiai.

Po rinkimų daugiausia rūpesčio kelia vadinamasis "Jelceno reiškinys". Boriso Jelceno laimėjimas nėra paprastas, kaip kad būtų buvę galima laukti iš populiarus (Nukelta į 4 psl.)

Su džiaugsmu sveikiname mūsų
iškilų žurnalistą
VYTAUTĄ MEŠKAUSKĄ
laimėjus žurnalistų premiją.

Linkime jam sveikatos bei ištvermės ir toliau mus informuoti savo tiksliais ir įdomiais straipsniais.

**Vilties Draugijos
Valdyba**

Dundesys aidai...

(Atkelta iš 3 psl.)

kandidato, kurio politika aiškiai nesiderina su komunistų partijos vadovybės politika. Jo programa nesitūlo nieko kita, kaip vien tik pažadą "sutriušinti biurokratizmą", ir tai atspindi jį supančių partizanų įvairumas – visokios rūšies nepatenkintieji, pradedant kraštutiniaisiais demokratais ir iki antisemitinės Pamiat draugijos.

Jelcinas yra pirmiausia Maskvos reiškiny. Tačiau jo reikalavimas, kad tuoj būtų įgyvendinta, kas realistiškai įmanoma išspręsti tik per eilę metų, daro jį pavojingą ir nepastovumą reiškiančiu elementu, grąšinančiu sunaikinti pačias tas reformas, kurias jis sakosi remiąs.

AR RUSAI GALI BE VODKOS GYVENTI?

Tamavęs visiems sovietiniams vadams – pradedant Stalinu ir baigiant Gorbačiovu, – ir 28 metus išbuvęs užsienio reikalų ministru, tik pernai paleistas į pensiją 80 metų amžiaus Andrejus Gromyka parašė atsiminimus, kuriuos britų savaitraštis "The Observer" leis savo puslapiuose.

Kalbėdamasis su to laikraščio redaktorium Donaldu Relfordu, Gromyko šiek tiek apibūdino ir tuos vadus, kuriems jis dirbo. Štai Chruščiovas, pagal jį, buvęs didelės inteligencijos, stiprios valios ir turėjęs natūralaus kaimietiško humoro. Tačiau

kiek jo inteligentiškumas sutapo su žinojimu, Gromyko priminė pavyzdžiu, kai jie abu išėjo iš pagodos Burmoje ir Chruščiovą apipulė klausinėti žurnalistai. Jis pradėjo aiškinti religijos reakcingą vaidmenį ir pabaigė tokiu sakiniu: "Kaip tik Bažnyčia juk ir Galilėjų sudegino".

Gromyko pusbalsiu, kad žurnalistai neišgirstų, stengėsi pataisyti: "Ne Galilėjus tai buvo, o Giordanas Bruno". Bet Chruščiovas nepataisė klaidos.

Brežnevui Gromyka iškėlęs klausimą didelio girtavimo krašte. Sakęs, kad socializmui negali būti pakeliui su tuo besaikiu girtavimu, ir partijos vadovybė turėtų ką nors daryti.

"Rusai visada gėrė vėdą" – Brežnevas atsakė. "Jie negali be jos būti" – ir tuo baigėsi pokalbis. (k.b.)

BOSTON

• **Bostono lituanistinėje mokykloje** balandžio 8 d. buvo sušauktas tėvų susirinkimas, kuriame buvo sprendžiami įvairūs mokyklos reikalai. Išrinktas naujas tėvų komitetas sekančioms mokslo metams: M. Goštautienė, P. Krukonis, N. Šnipienė ir V. Veitas. Direktore lieka Daiva de Sa Pereira.

Šių mokslo metų mokyklos užbaigimas bus gegužės 21 d. Pradėsime su šv. Mišiomis 10:15 val. šv. Petro bažnyčioje. Po mišių bendrą kavutę parapijos salėje. Po to iškilingas mokyklos

užbaigimo aktas. Šiais metais pirmą kartą bus atžymėti baigusieji 8-tą skyrių. Visus maloniai kviečiame dalyvauti. (an)

• **Laisvės Varpas**, vienintelė lietuvių radijo programa Bostono ir apylinkės lietuviams, perduodama sekmadieniais 9-10 val. ryto iš radijo stoties WCAV-FM 98. Vedėjas – Petras Viščinis, 173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402, telefonas (508) 586-7209. Programos metu skambinti telefonu: (508) 587-9898.

RENGINIAI

• **Balandžio 30 d.** Lietuvos krikšto memorialinės lentos šv. Kryžiaus katedroje Bostone atidengimas ir pašventinimas.

• **Gegužės 7 d. 3 val.** po pietų Laisvės Varpo pavarinis kultūrinis renginys, kuriuo minima Laisvės Varpo veiklos 35-rių metų šakotos veiklos sukaktis. Tai bus So. Bostono Lietuvių Piliečių draugijos trečio aukšto salėje. Programą atliks "Antro kaimo" teatro kolektyvas iš Chicago.

• **Gegužės 20 d.** Vyrų seksteto koncertas So. Bostono Lietuvių Piliečių draugijos trečio aukšto salėje.

Train for careers in

• AIRLINES
• CRUISE LINES
• TRAVEL AGENCIES

HOME STUDY/RES. TRAINING
• FINANCIAL AID AVAIL.
• JOB PLACEMENT ASSIST.
1-800-327-7728

A.C.T. TRAVEL SCHOOL
Nat'l Hdqtrs, 4869 N. Fed. Hwy.
Pompano Bch. FL

GRINDER

Growth opportunity for person with at least 5 years job shop/tool room experience in ID / OD and / or jig grinding. Long established and still growing westside company located by I-90 and W. 117 St. We are easily accessible from the greater Cleveland area. Air conditioned shop.

Apply 8 am - 5:30 pm Mon-Fri, to:
ALBRECHT TOOL-DIE & MFG.
12201 Elmwood Ave.
Cleveland, Ohio 44111
An Equal Opportunity Employer

(15-17)

STRUCTURAL STEEL DETAILER & ESTIMATORS ARE YOU TIRED OF THE COLD?

Qualico Steel an established structural steel fabrication company located near Dothan AL (90 miles from Gulf Coast) is presently accepting applications for Structural & Miscellaneous Detailers, Checkers & Estimators. A minimum of 3 years experience required. Good Salary & Benefits. Send resume and sample of work to Mr. W.R. Thomas.

QUALICO STEEL CO., INC
P.O. BOX 149
Webb, AL 36376

(15-25)

OPPORTUNITY FOR PHYSICAL THERAPY DIRECTOR

to work & live in a small congenial community. Progressive acute care community hospital, 15 miles from scenic Lake Huron. Excellent growth opportunity. Salary based on experience. Contact McKenzie Memorial Hospital, Joseph Weiler, Administrator • 120 Delaware • Sundusky, MI 48471. Tel (313) 648-3770 ext. 125

(15-17)

PRIE JŪROS ŽEMAIČIAI, PRIE JŪROS AUKŠTAIČIAI, PRIE JŪROS VISA LIETUVA!

LIETUVOS BURIUOTOJAI REIKALINGI PARAMOS!

Lietuvos buriuotojai pirmą kartą ryžtasi perplaukti plaukį Atlantą. Trys burinės jachtos "Lietuva", "Audra" ir "Dailė" 1989 m. gegužės 1 d. išplaukia iš Klaipėdos į New Yorką.

Atplaukusiems buriuotojams reikės finansinės pagalbos ir laikinos prieglaudos pas New Yorko lietuvius.

Su pasiūlymais prašome rašyti šiuo adresu: A. Urbelis, 116-03 Babbage St., Richmond Hill, N.Y. 11418

1989 M. KELIONĖS Į LIETUVĄ

GEGUŽĖ

LIETUVA IR SUOMIJA — 14 dienų: 10 d. Lietuvoje, 9 naktys Vilniuje, 2 Kaune, 1 Helsinkyje.

Kelionė Nr. 511 gegužės 11-24 **\$2,109** iš Bostono ir Niujorko **\$2,292** iš Čikagos

LIETUVA IR RUSIJA — 13 dienų: 7 d. Lietuvoje, 4 naktys Vilniuje, 3 Kaune, 2 Maskvoje, 2 Leningrade.

Kelionė Nr. 515 gegužės 15-27 **\$2,159** iš Bostono ir Niujorko **\$2,342** iš Čikagos

LIETUVA IR AUSTRIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 8 naktys Vilniuje, 3 Kaune, 2 Vienoje.

Kelionė Nr. 525 gegužės 25-birželio 8 **\$2,299** iš Bostono ir Niujorko **\$2,482** iš Čikagos

BIRŽELIS

LIETUVA IR ŠVEICARIJA — 20 dienų: 15 d. Lietuvoje, 14 naktų Vilniuje, 2 Kaune, 1 Maskvoje, 1 Zūriche.

Kelionė Nr. 608 birželio 8-27 **\$2,599** iš Bostono ir Niujorko **\$2,782** iš Čikagos

LIETUVA IR AUSTRIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 8 naktys Vilniuje, 3 Kaune, 2 Vienoje.

Kelionė Nr. 615 birželio 15-29 **\$2,399** iš Bostono ir Niujorko **\$2,582** iš Čikagos

BALTIJOS VALSTYBĖS, RUSIJA IR SUOMIJA — 17 dienų: 7 d. Lietuvoje, 5 naktys Vilniuje, 2 Kaune, 2 Taline, 2 Rygoje, 2 Leningrade, 1 Helsinkyje.

Kelionė Nr. 622 birželio 22-liepos 8 **\$2,699** iš Bostono ir Niujorko **\$2,882** iš Čikagos

LIETUVA, RUSIJA, ŠVEDIJA IR SUOMIJA — 18 dienų: 7 d. Lietuvoje, 6 naktys Vilniuje, 2 Kaune, 2 Maskvoje, 2 Leningrade, 2 Stokholme, 1 Helsinkyje. Kelionė laivu Baltijos jūra naktį iš Stokholmo į Helsinkį.

Kelionė Nr. 627 birželio 27-liepos 13 **\$2,949** iš Bostono ir Niujorko **\$3,132** iš Čikagos

LIEPA

LIETUVA IR ŠVEICARIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 11 naktų Vilniuje, 2 Zūriche.

Kelionė Nr. 713 liepos 13-27 **\$2,299** iš Bostono ir Niujorko **\$2,482** iš Čikagos

LIETUVA, RUSIJA IR SUOMIJA — 15 dienų: 7 d. Lietuvoje, 5 naktys Vilniuje, 2 Kaune, 2 Maskvoje, 2 Leningrade, 2 Helsinkyje.

Kelionė Nr. 717 liepos 17-31 **\$2,459** iš Bostono ir Niujorko **\$2,642** iš Čikagos

RUGPJŪTIS

LIETUVA, ESTIJA IR SUOMIJA — 15 dienų: 9 d. Lietuvoje, 7 naktys Vilniuje, 3 Kaune, 1 Taline (laivu iš Helsinkio) 2 Helsinkyje.

Kelionė Nr. 802 rugpjūčio 2-16 **\$2,389** iš Bostono ir Niujorko **\$2,572** iš Čikagos

LIETUVA, AUSTRIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 8 naktys Vilniuje, 3 Kaune, 2 Vienoje.

Kelionė Nr. 810 rugpjūčio 10-24 **\$2,399** iš Bostono ir Niujorko **\$2,582** iš Čikagos

LIETUVA, RUSIJA IR SUOMIJA — 15 dienų: 7 d. Lietuvoje, 6 naktys Vilniuje, 2 Kaune, 2 Maskvoje, 2 Leningrade, 2 Helsinkyje.

Kelionė nr. 814 rugpjūčio 14-28 **\$2,459** iš Bostono ir Niujorko **\$2,642** iš Čikagos

RUGSĖJIS

LIETUVA IR SUOMIJA — 14 dienų: 10 d. Lietuvoje, 11 naktų Vilniuje, 1 Helsinkyje.

Kelionė Nr. 914 rugsėjo 14-27 **\$2,209** iš Bostono ir Niujorko **\$2,392** iš Čikagos

LIETUVA — 10 d.: 7 dienos Lietuvoje, 8 naktys Vilniuje.

Kelionė Nr. 944 rugsėjo 14-23 **\$1,799** iš Bostono ir Niujorko **\$1,982** iš Čikagos

SPALIS

LIETUVA IR AUSTRIJA — 15 dienų: 10 d. Lietuvoje, 11 naktų Vilniuje, 2 Vienoje.

Kelionė Nr. 105 spalio 5-19 **\$2,159** iš Bostono ir Niujorko **\$2,342** iš Čikagos

LAPKRITIS

LIETUVA IR SUOMIJA — 14 dienų: 10 d. Lietuvoje, 11 naktų Vilniuje, 1 Helsinkyje.

Kelionė Nr. 102 lapkričio 2-15 **\$1,699** iš Bostono ir Niujorko **\$1,882** iš Čikagos

GRUODIS

LIETUVA IR SUOMIJA — Naujų Metų kelionė, 21 diena: 15 d. Lietuvoje.

Kelionė Nr. 129 gruodžio 29-sausio 18 **\$1,949** iš Bostono ir Niujorko

Kelionė Nr. 129: 16 naktų Vilniuje, 1 Maskvoje, 2 Briuselyje.

Gruodžio 29-sausio 18 **\$1,949** iš Bostono ir Niujorko **\$2,132** iš Čikagos

BALTIC TOURS & ORBIS

PARODO VISĄ LIETUVOS IR LENKIJOS GROŽĮ

16 d. kelionė: 6 d. Lietuvoje

7 naktys Vilniuje, 4 Varšuvoje, 2 Krokuvoje, 1 Zūriche.

Kelionė Nr. 519 gegužės 19-birželio 3 **\$2,059** iš Bostono ir Niujorko **\$2,242** iš Čikagos

Kelionė Nr. 616 birželio 16-liepos 1 **\$2,159** iš Bostono ir Niujorko **\$2,342** iš Čikagos

Kelionė Nr. 714 liepos 14-29 **\$2,159** iš Bostono ir Niujorko **\$2,342** iš Čikagos

Kelionė Nr. 811 rugpjūčio 25-rugsėjo 9 **\$2,159** iš Bostono ir Niujorko **\$2,342** iš Čikagos

Ekskursijos į Palangą ir Klaipėdą su pernaktiniais viešnagei grupė!

Baltic Tours patarnauja sudarant jūsų artimiesiems dokumentus viešnagai pas jus.

Nuperkamos mašinos ir kitos dovanos užsienio valiutos parduotuvėse Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje.

Taip pat pradėdame naują paslaugą, statant paminklus jūsų mirusiems giminiams Lietuvoje.

Platesnei informacijai ir kelionių lankstinukams kreiptis:

BALTIC TOURS

77 Oak St., Suite 4

Newtown, MA 02164

Tel.: (617) 965-8080

KŪRYBA IR MOKSLAS

Kr. Donelaičio lituanistinių mokyklų 30 metų sukaktis

Antanas Juodvalkis

Kristijono Donelaičio lituanistinių mokyklų vadovybė 1989 m. balandžio 8 d. Jaunimo Centre, Chicagoje, iškilmingu pokyliu paminėjo 30 metų veiklos sukaktį. Iškilnę pradėjo mokytojas Juozas Polikaitis – pasveikino gausiai susirinkusius svečius ir programai vadovauti pakvietė žinomą visuomenininką, mokyklos mecenatą dr. Leoną Kriauciūną.

Iškilnės pradėtos abiejų valstybių himnais, kuriuos vedė solistė Audronė Gaižiūnienė, akompanuojant muzikui Dariui Polikaičiui.

Dr. Leonas Kriauciūnas pasidžiaugė, kad jau ketvirtą kartą jam tenka garbė Kr. Donelaičio mokyklų veiklos sukakčiai vadovauti ir pasižadėjo po penkerių metų, jei tik mokyklų vadovybė pakvies, nuo tos garbingos pareigos ir vėl neatsisakyti.

Atsistojimu ir minutės susikaupimu pagerbti amžinybės iškeliavę mokytojai ir mokiniai.

Programos vadovas dr.

vių jaunimo, šiandien besireiškiančio kūrybinėje ir visuomeninėje lietuvių veikloje.

Kr. Donelaičio mokyklų direktorius Julius Širka savo kalbą pradėjo šiais žodžiais: "Prieš trisdešimt metų lituanistinė mokykla, pavadinta didžiojo lietuvių poeto Kristijono Donelaičio vardu, mokslo metus pradėjo 1959 m. spalio 17 d. lietuvių evangelikų liuteronų parapijos patalpose, 6641 So. Troy gatvėje, Chicagoje. Atidarymo iškilnės buvo labai kuklios, bet užsimojimai ir ryžtas daug žadantis. Pirmajam tos mokyklos tėvų susirinkimui, kartu ir iškilmingam atidarymui, vadovavo pats tos mokyklos steigimo iniciatorius Antanas Kašuba, kuris nušvietė mokyklos išikūrimo eigą, pasidžiaugdamas Tėviškės parapijos klebono kun. Anso Trakio prielankumu ir Lietuvių Bendruomenės Chicago apygardos valdybos nario Jeronimo Ignatonio ypatingu aktyvumu ..."

pasidarė per ankštos ir Angelės Kašubienės rūpesčiu buvo gautos patalpos Marquette Park Fieldhouse – Kedzie ir Marquette Rd. gatvių sankryžoje). Mokykla veikė dvejoje patalpose – Tėviškės parapijoje ir Fieldhouse, kas sudarė daug nepatogumų. Po tėvų komiteto, vadovaujamo Algio Regio, didesnių pastangų, talkinant kun. Ansui Trakiui, buvo išrūpintos klasės miesto išlaikomoje Francis McKay mokykloje, esančioje 6901 So. Fairfield gatvėje, prieš pat Šv. M. Marijos Gimimo bažnyčią. Į šias patalpas Kr. Donelaičio lit. mokykla persikėlė 1962 m. gruodžio 2 d. ir tebeveikia šiaandien. Mokymo darbas sunor-

Programos vedėjas ir mecenatas dr. Leonas Kriauciūnas, Kr. Donelaičio lit. mokyklų 30 metų sukakties minėjime. J. Tamulaičio nuotr.

Kr. Donelaičio lituanistinės mokyklos direktoriui Julijui Širkai Raimundas Gerštikas prisega skautų medali. J. Tamulaičio nuotr.

malėjo, bet padidėjo mokyklos išlaikymo rūpesčiai, nes mokestis už patalpas buvo ir

tebėra mūsų sąlygomis aukštas.

Donelaičio mokyklos

mokytojų taryba 1964-65 mokslo metais reformavo pradžios mokyklos programą ir iš 8 metų perėjo į 6 metų kursą. Tokiu būdu lit. mokykla (pradinė ir aukštesnioji) yra baigiamos per 10 metų, vietoje anksčiau buvusių 12-kos metų. Dėl to užsirištinio LB Švietimo taryba ir su Donelaičiu santykiai pablogėjo. Praėjus 25-riems metams nuo tos reformos, panašautas lit. švietimo žlugimas nepasitvirtino.

Donelaitis paruošė ir išleido naujus vadovėlius bei mokslo priemones pritaikytas naujam kursui ir tuo naudojasi jau ir kitos lit. mokyklos. Donelaičio pradžios mokyklą baigė 636 mokiniai, o aukštesniąją – 554 abiturientai. Mokykla leidžia laikraštėlį "Pirmieji žingsniai", metraštį – kurio šiais metais išeis 23-ji laida, turi savo vėliavą

(Nukelta į 6 psl.)

Kr. Donelaičio mokyklos vėliavos mecenatėi ir kūmai Irenai Kriauciūnienėi prisegama gėlytė. J. Tamulaičio nuotr.

Leonas Kriauciūnas metė trumpą žvilgsnį į Kr. Donelaičio mokyklų įsteigimą, varganas lituanistinių mokyklų darbo sąlygas, mokytojų ir tėvų pasišventimą, pabrėžė mokyklų direktoriaus Juliaus Širkos ilgą darbą ir ištvėrmę, vadovaujant mokykloms nuo jų įsteigimo. Per Kr. Donelaičio mokyklų klases praėjo daug puikaus lietu-

Mokyklos direktorium buvo pakviestas Toronto Mai ronio mokyklos vedėjas Julius Širka ir iš Philadelphijos persikėlusimokytoja Ona Roznikienė. Mokykla darbą pradėjo labai kukliai, vos su 30 mokinių, ilgainiui išaugusi į didžiausią lit. mokyklą laisvajame pasaulyje. Mokinių skaičiui sparčiai didėjant, Tėviškės parapijos patalpos

Kr. Donelaičio mokyklos ilgametės mokytojos: Br. Prapuolenienė, Ona Gedvilienė, Regina Kučienė ir Marija Plačienė su įteiktomis dovanomis. J. Tamulaičio nuotr.

30 metų sukaktis...

(Atkelta iš 5 psl.)

ir mokyklos himną – Su mokslu į rytojų.

Pabaigoje padėkojo mokyklos mecenatams, rėmėjams, Lietuvių Fondui, Švietimo tarybai, tėvams ir jų komitetui, kolegoms mokytojams, spaudai, radijui, žurnalistams ir visiems prisidėjusiems prie šios šventės surušimo ir Donelaičio mokyklos išlaikymo. "Mūsų darbas buvo atiduotas tėvų žemei Lietuvai ir Dievui. Neužgeskite lietuvių, bet spindėkite per visas gyvenimo dienas" – baigė savo žodį direktorius Julius Širka.

Tėvų komiteto pirmininko Rimo Dumbrio žodį perskaitė Raimundas Gerštikas, o mokytojas Juozas Polikaitis supažindino su mokyklos ilgamečiais mokytojais ir įteikė dovanas. Buvo pagerbti: Pr. Prapuolenienė, Ona Gedvilienė, Regina Kučienė ir Marija Plačienė, o taip pat ir direktorius Julius Širka. Visus kitus mokytojus pakvietė į sceną ir padėkojo už jų pasižymėjimą jaunimo auklėjimui.

Donelaičio mokyklų jubiliejaus proga žodžiu sveikino vysk. Vincentas Brizgys, gen. konsulas Vaclovas Kleiza, Švč. M. Marijos Gimimo (Marquette Parko) klebonas kun. Jonas Kuzinskas, Tėviškes parapijos klebonas kun. Ansas Dumpys – kuris įteikė 3,000 dol. čekį (po 100 dol. už kiekvienus metus), LB Švietimo tarybos pirm. Regina Kučienė, o skautai prisegė J. Širkai medalį. Raštu sveikino gen. konsulė Juzė Daužvardienė ir Pedagoginio lituanistikos instituto direktorė Marija Petersonienė.

Meninę programą išpildė mokyklų mokiniai, pašokdami tris tautinius šokius ir padainuodami kelias dainas, diriguojant Dariui Polikaičiui. Programą baigė Kr. Donelaičio mokyklų himnu – Su mokslu į rytojų.

Dainas paruošė broliai Audrius ir Darius Polikaičiai, o tautinius šokius – Danutė Penčylaitė ir Dalia Polikaitytė. Maldą sukalbėjo klebonas kun. Jonas Kuzinskas.

Kr. Donelaičio lit. mokyklos choras, vadovaujamas muziko Dariaus Polikaičio, atliko dalį programos, minint mokyklų 30 metų sukaktį.

Minėjimo programos vadovas dr. Leonas Kriaučiūnas pakvietė pasivaikšinti, o po to ir pasiūkti, grojant "Žaros" orkestrui, kurio vadovu yra Zigmas Mikužis.

UŽSKLANDAI

Kristijono Donelaičio lituanistinių mokyklų nueitas kelias yra panašus į daugelio kitų šeštadienių vargo mokyklų. Lietuvių parapijos neįsileido į šeštadieniais laisvas mokyklų klases ir turėjo ieškoti prieglaudos pas amerikiečius. Taip Kr. Donelaičio mokyklą priglaudė Tėviškes parapija, nors ir neturėjo mokyklai pritaikytų kambarių. Mokinių skaičiui padidėjus, teko ieškoti vietos miesto mokykloje. Per protekcijas ir pašymus, buvo gauta McKay mokykla, bet reikėjo mokėti ne aukštą nuomą, bet unijistams valytojams atlyginimą už šeštadienio darbą, o savų darbininkų neįsileido. Tokia padėtis ir šiandien tebėra, nes mokinių skaičiui sumažėjus, tėvams krinta dar didesnė išlaikymo našta.

Donelaičio mokyklų vadovybė kruopščiai pasiruošia mokslo metų užbaigtuvėms ir penkmetiniams minėjimams. Leidžia mokyklos laikraštėlį "Pirmuosius žingsnius", išsėnančius 4 kartus per metus, ir mokyklos kasmetinį met-

raštį. Sudaroma s iš baigiančiųjų tarpo redakcinis kolektyvas. Kai kurie rašo lietuviškoje spaudoje apie mokyklos įvykius ir renginius, dalyvauja konkursuose ir laimi premijas. Tai nepaprastai vertingas įnašas į mūsų spaudos tęstinumo išlaikymą. Suprantama, vienas kitas nubyra ir dingsta iš spaudos puslapių, bet yra ir užsikabinusių, kurie tęsia bendradarbiavimą spaudoje, dalyvauja konkursuose.

Mokytojų darbas lituanistinėse mokyklose nėra lengvas. Bendrinių mokyklų mokinių drausmė (ypač miesto) yra pašlijusi, o į šeštadienines mokyklas ateina mokiniai išbuvę 5 dienas pagrindinėse mokyklose ir labai sunkiai prisitaiko prie naujų drausmės ir mokymo reikalavimų. Čia tėvų pagalba yra labai svarbi. Tik tėvų ir mokytojų suderintos pastangos gali duoti teigiamus vaisius. Dažnas mokinyš mano, kad jis daro malonę tėvams ir mokytojams, lankydamas lit. mokyklą ir atsisakydamas laisvo šeštadienio. Tokią galvosėną reiktų išgyvendinti.

Kr. Donelaičio lit. mokyklos, turėjusios didžiausią mokinių skaičių, pastaruoju metu jau turi pirmavimą perleisti priemiestinei Lemonto apylinkės Maironio mokyklai. Jaunajai ir vidurinei kartai išbėgus iš gražiausios ir turtingiausios Marquette Parko lietuvių gyvenvietės Chicagoje, lietuvių vaikų prieauglis drastiškai sumažėjo ir lit. mokyklos vos laikosi. Nėra vilčių, kad padėtis pagerėtų, nes juodosios rasės ir taip vadinamų 'lotynų' antplūdis yra nesulaikomas. Kartu su gyventojų kaita, didėja ir kriminalas – vagystės, užpuolimai, įsilaužimai.

Grįžtant prie Kr. Donelaičio mokyklų 30 metų jubiliejaus minėjimo, reikia pasidžiaugti, kad minėjimas buvo gerai suorganizuotas ir puikiai prarastas. Salėje do-

minavo vidurinioji ir jaunoji kartos, ir tik keliolika vyresniųjų, atėjusių pasidžiaugti savo vaikais.

Pagarba mokyklų vadovams, tėvų komitetui, rėmėjams ir programos vadovui, o taip pat ir atsilankiusiems svečiams. Nenuleiskime rankų ir nenugrimsime į pesimizmą, bet sujungtomis jėgomis dirbkime lietuviybės išlaikymui.

DETROIT

TAUTOS FONDO POPIETĖ

Tautos Fondo Atstovybės Michigano valstijoje, balandžio 9 d. suruosta popietė buvo sėkminga. Dalyvavo kone pilna šv. Antano parapijos svetainė žmonių. Popietę pradėjo pirmininkė Eugenija Bulotienė.

Turiningą ir gerai paruoštą, apie šiuo laiku vykstančius įvykius ok. Lietuvoje ir Tautos Fondo, VLIKo ir ALTo veiklą, paskaitą skaitė iš Chicagos atvykusi Ramunė Kelėdienė.

Tautos Fondo atstovybės išdininkas Vladas Staškus supažindino su Tautos Fondo atstovybės surinktais ir Tautos Fondui pasiūstais finansais: Tautos Fondo atstovybė Michigano valstijoje 1988 m. surinko ir pa-

siuntė 10,500 dol., o patys michiganiečiai betarpiškai pasiuntė apie 5,000 dol. Šiuo metu Tautos Fonde yra 1,540,000 dol.

Po iškilninko pranešimo vicepirm. Mykolas Abarius stambesniais aukomis aukojusiems įteikė pažymėjimus.

Meninėje dalyje Manvydas Šepetys pianinu atliko tris kūrinius, o Rima Idzelytė padeklamavo du eilėraščius.

Parapijos klebonui kun. Alfonsui Babonui sukalbėjus maldą ir palaiminus valgius prie Onos Šadeikienės gražiai paruoštų stalų vyko vaišės.

Vaišių metu Algis Vaitiekaitis, Lilija Mingėlienė ir C. Tina, talkininkaujant Valentinai Bulotienei ir Antanui K. Bulotui išdalino daug vertingų dovanų.

Eugenija Bulotienė prelegentei R. Kelėdieni, ir meninės programos atlikėjams — Rimai Idzelytei ir Manvydai Šepečiui įteikė Vinco Tamošiūno dovanotą vertingą menišką dovaną.

Sugiedotas Lietuvos himnas ir baigta popietė. Atstovybė Dirvos paramai paskyrė 20 dol.

PAMINĖS DONELAITĮ

Gegužės 7 d. 12:30 val. d. šv. Antano parapijos salėje Kristijono Donelaičio 275 metų gimtadienio sukakties proga Jūratė Pečiūrienė skaitys paskaitą. Įėjimas veltui. Visi kviečiami ir laukiami.

MIRĖ A. KUNDROTAS

Balandžio 2 d. miesto ligoninėje mirė advokatas Aleksas Kundrotas sulaukęs 84 metus. A. Kundrotas gimė, augo ir mokėsi Amerikoje.

Balandžio 7 d. šv. Antano parapijos bažnyčioje už jo sielą šv. Mišias koncelebravo velionio brolis kun. Mykolas Kundrotas, šv. Antano parapijos klebonas kun. Alfonsas Babonas, buvęs šv. Antano parapijos klebonas kun. Walter Stanevičius ir 5 svečiai kunigai. Po mišių nulydėtas ir palaidotas švento Kapo kapinėse.

A. Grinius

Vinco Tamošiūno paaugotomis dovanomis apdovanoti programos atlikėjai. Iš kairės: Vincas Tamošiūnas, paskaitininkė Ramunė Kelėdienė, Rima Idzelytė, Manvydas Šepetys ir pirm. Eugenija Bulotienė.

B. Telyčėno nuotr.

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.

1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: 476-2345

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Ratilio pralėkė pro Bostoną

(Atkelta iš 1 psl.)

drumstą vandenį. Gerai prisime-
nu Valst. dramos teatre stato-
mus liet. autorių veikalus, ku-
riuose būdavo įterpiama ir viena
kita liaudies daina. Kai kurie
veikalo statytojai, nepažindami
liet. liaudies dainų specifikos,
versdavo aktorius sunegražinti
balsus, versdavo juos bliauti
(mūsų liaudis daro atvirkščiai –
jieško gražaus balsų skambėjimo
ir jų darnos), tai ne tik išgirs-
davom, bet ir pamatydavom liau-
dies dainos karikatūrą.

Ratilio daininkės ir daini-
ninkai lietuviškąsias dainas dai-
nuoja ramiai, paprastai, be jokio
riksmo ir maivymosi, tikrai liau-
diškai ir gražiais balsais su pri-
tarimais – sopranam pritaria al-
tai, tenoram – baritonai ir bosai
(daugelis tautų savo liaudies dai-
nas dainuoja unisonu, lietuviai
turi savaimingą dainavimo bū-
dą). Kas klausytoją čia stebina
ir net gaudina? Tame paprastu-
me nesunku išgirsti dainos ir
liaudinio dainavimo autentišku-
mą, jo spalvingumą, melodingu-
mą ir darną, pasinerti į gyvą liau-
dies dainos prasmę.

Tą patį galima tarti ir apie
Ratilio šokamus lietuviškus
liaudies šokius. Čia nematom
pains ir audringo "Malūno",
grakščių "Blezdingėlių" ir grau-
dinančios "Sadutės", čia viskas
natūralu ir paprasta, lyg Nemu-
no vandenų rami kelionė. Štai
buvo šokamas žemaičių šokis,
kurį žemaičių kalba su žemai-
tišku sąmojumi apibūdino Eglė
K o n t u t y t ė. Regis, scenoje
niekas nesidaro, šokėjų poros
vos juda, bet pažvelkit į jų dėso-
mas kojas, pažvelkit į taurius
galvų linktelėjimus, ir jūm neno-
rom pradės sąsąsą byrėti – tiek
yra tame šokyje paslėpto grožio!

Atrodo, kad Ratilio tikslas
– lietuviškų liaudies dainų ir šo-
kių autentiškumas, paprastumas,
grakštumas ir elegantiškumas.
Malonu prabilti, kad Vilniaus
universiteto studentės ir studen-
tai tuos sunkumus ir subtilumus
pajėgia nugalėti.

Kaip daugelis gerai žinom
tautosaka – liaudies dainos, šo-
kiai, pasakos, sakmės ir kt. – ne
pripažįsta jokių valstybinių sie-
nių, jų žodžiai, mintys ir melo-
dijos suskamba ir kitų tautų kie-
muose. Tačiau atskiros tautos
sukuria ir savo originalių dainų,
šokių, pasakų ir kitokių tautosakos
kūrinių. Aišku, tokių dainų,
pasakų ir šokių turi sukūrusi ir

lietuvių tauta. Ratilio, kaip man
regis, ir jieško tų savaimingų
mūsų tautosakos perlų, bando iš
nutolusių laikų juos atnešti mū-
sų dienų žmogui. Paguoda, kad
jis neklumpa, stygų nepertem-
pia, nuskina ir mum paduoda
natūralų ir kvapnų vaisių.

Ratilio savo programą
Bostone pradėjo medinių dūdų
duetu ir sutartinėmis. Lietuvių
sutartinė – tai iš tolimesnės pra-
eities į tolimesnę ateitį bėganti gies-
mė, savo melodika labai papras-
ta, o savo ritmais ir tonacijom di-
džiai sudėtinga ir paini, galima
tarti – šių dienų moderni diso-
nansinė muzika. Velionis prof.
J. Žilevičius lit. sutartines taip
aptaria: "Sutartinės melodiją
pradedantis vadinamas rinkėju,
arba užvedėju, antras pradedan-
tysis giedotoju ar patarėju. Kai
antrasis pradeda savo partiją –
tą pačią melodiją, tai visada se-
kunde aukščiau ar žemiau pir-
mutinės pagrindinės melodijos.
Tuo būdu susidaro disonansų:
atrodo lyg nesutariama. Toks
būdas yra kontrapunktinis ir ka-
noninis su sinkopėmis; melodi-
jos apimtis nuo tercijos iki kvin-
tos" (LE VII t., 223.). Kaip re-
gim, lietuviškas sutartinės dai-
nuoti apsunkina pusiatonių susi-
dūrimai ir giesmių ritmai. Ra-
tilio dainininkės ir dainininkai
tuos dainavimo painumus ne-
sunkiai įveikė.

Ratilio koncerto programa
labai įvairi – daina, šokis, liau-
dies instrumentų muzika ir vėl
panašia kryptimi bėgama į tolį,
kol pasiekiami mūsų laikai, par-
tizanų ir Sibiro tremtinių dai-
nos. Ratilio repertuare vyrauja
senovė, bet išgirdome XIX ir
XX a. dainų, išgirdome ir raudų
iš Sibiro. Aišku, keičiasi laikai
– keičiasi dainų tekstai, ritmai ir
melodijos. Ir, vis dėlto, visa tai
skamba, lyg tai būtų viena ir ta
pati tautos giesmė.

Ratilio turi savo poezijos
skaitytojus (Veronika Povilionienė
išraiškiai paskaitė puikų J. Strielkūno
eilėraštį "Lietuva"), turi ir savo orkestrą,
kurį sudaro smuikai, koncertinės
armonikos, liaudies muzikos pa-
dargai, kontrabasas ir būgnas. Orkestras
atskirai nekoncertuoja – jis gro-
ja tik šokiam. Kiek teko nugirsi-
ti, orkestre groja tik medikai –
studentai ir jau mokslus baigę
gydytojai, tik dvi smuikininkės
– ne medikės. Arčiau teko pa-
žinti dr. Regimantą Ž i t k a u s
k ą, gražią ir tikrai mielą jo žmo-
ną Ingridą, taip pat medikę. Ir

Medinių dūdų duetas ...

gan greit pamačiau, kad dr. Re-
gimantas groja beveik visais
Ratilio orkestro instrumentais –
smuiku, armonika, rageliu, sku-
dučiais ir kt., be to, šoka ir dai-
nuoja. Ar tai nėra puiki talentų
pynė?..

Ratilio meno vadovė ir jo
siela – Zita K e l m i c k a i t ė. Tai
subtili ir jautrios dvasinės
kultūros moteris, visa širdimi
pasinėjusi į lietuviškų liaudies
dainų, šokių ir muzikos gelmes.
Ji pati dainuoja ir šoka, ji pati
gyvai ir spalvingai aptaria dai-
nuojamas dainas, šokamus šo-
kius, mūsų tautinius drabužius
ir liaudies muzikos padargus.
Jos padėjėja, jos antrininkė –
Liongina G u d e l i e n ė, mote-
ris rami, susikaupusi, su regimu
sielvaru akyse. Tai tų dviejų
moterų talentai ir pastangos pa-
darė, kad Ratilio yra pasiekęs
tokios žavios ir gilios meninės
tiesos scenoje.

Su Ratilio sambūriu Ame-

rikon atvyko plačiai Lietuvoje
pažįstama dainininkė Veronika
P a v i l i o n i e n ė, trumpai
ten vadinama tik **Veronika**. Ji
taip pat dainuoja liaudiškai,
dainuoja gražaus tembro išlygin-
tu balsu, gerai suprasdama kas
lietuviškai liaudies dainai yra
sava ir kas jai yra svetima. Ir
Veronikai Bostone mes tikrai
nuosirdžiai plojome.

Ratilio išvykos globėjas ir
vadovas – prof. dr. Rolandas Pa-
vilionis, Vilniaus univ. prorektorius,
tikrai tauri ir maloni asme-
nybė.

Bostone buvo surengti net
keturi Ratilio koncertai. Bala-
ndžio 9 d., tik atvykę iš New Yor-
ko, ratiliečiai dainavo, šoko ir
grojo Bostono ir jo apylinkių
lietuviams Miltono akademijos
salėje (nemenkas kiekis tautie-
čių į tą koncertą bilietai negavo).
Balandžio 10 d. Ratilio koncer-
tavo Bostono rotušės aikštėje,
balandžio 11 d. Harvardo unive-

Dainuojam iš visos širdies ...

rsiteto gana ankštoje salaitėje ir
dar ankštesnėje estradoje. Čia
Zita Kelmickaitė kalbėjo apie
lietuvių liaudies dainas, jų pobū-
dį, apie mūsų šokius, liaudies
muziką ir drabužius. Jos kome-
ntarus į anglų kalbą vertė Audro-
nis Braukyla, dirbęs Vilniaus ra-
dijo laidose anglų kalba. Har-
varde greta manęs atsisėdo ame-
rikietė moteris, kuri beveik po
kiekvieno estradoj atlikto muzi-
kos gabalo plojo daug entuzias-
tingiau už mane. Balandžio 12
d. Ratilio grįžo į Miltoną – ten
jie vėl dainavo, šoko ir grojo
aukšt. mokyklų mergaitėms. Ta-
me renginy nebuvau, bet girdė-
jau, kad jauniminio džiaugsmo
ir entuziazmo buvo per akis.
Taigi, ar jis nori, ar nenori –
Bostone Ratilio tapo mūsų liau-

dies muzikos ambasadorium.

Bostone, Massachusetts
sostinėje, Ratilio pasirodymus rū-
pestingai surengė ir juos globo-
jo Gitos K u p č i n s k i e n ė s
vadovaujamas liaudies dainų ir
šokių sambūris Sodauto (tų pa-
čių siekių kaip Ratilio), Jauni-
mo s-gos Bostono skyrius ir inž.
Br. V e i t o vadovaujama LB
Bostono sk. valdyba. Po pirmo-
jo koncerto So. Bostono Lietu-
vių Amerikos piliečių d-jos salė
je buvo surengtas susipažinimo
vakaras, paruošta vakarienė. Su-
sirinko apie puspenkto šimto as-
menų, ko toji salė ilgus metus
nebuvo regėjusi. Nuotaika bu-
vo šviesi ir pakili, tikras artimų
giminių susitikimas.

Balandžio 12 d. susirinko-
me į tą patį So. Bostono namą
su viešniomis ir svečiais atsisvei-
kinti. Dalinomės koncertų išpu-
džiais, sakėme kalbas, šokom ir
dainavom beveik iki trečių gail-
dėlių. Balandžio 9 d. mūsų šokis
Sodauto, pasidabinęs tautiniais
drabužiais, viešniais ir svečiais iš
Vilniaus pasitiko su daina ir gė-
lėmis. Balandžio 13 d. rytą Rati-
lio d a i n u o d a m a s atsisvei-
kino su Bostonu, išvyko koncer-
tuoti į Putnamą, New Haveną ir
Harfordą, mum palikdamas di-
džiai brangią dovaną – V i l t i,
kad lietuvių tauta tebėra gyva,
kad ji, nors ir dramatiškom ap-
linkybėm, žengia į naują P r i s i
k ė l i m ą.

ST. ANTOINE RESIDENCE

400 Mendon Rd. • North Smithfield, RI
Positions available
RN's & LPN's – 1-st, 2-nd & 3-rd shift
NURSING ASSISTANT 1-st shift only
Full and Part time positions available.
New wages & benefits
for regular Part Time employees.
Call Jacqueline Nerbonne R.N. DNS
(401) 767-350

(1517)

SHELBY ENTERPRISES INC.

We are a fast paced manufacturer
specializing in steel tube fabricating
We are looking for several mature
qualified dedicated individuals with
experience in the following areas:

- MACHINE Set-Up and Repair
- TOOL ROOM
- QUALITY INSPECTION

1-st & 2nd Shift

We offer an attractive compensa-
tion package including competitive
wages, full benefits, uniforms and
more.

Send resume
including salary history to:
SHELBY ENTERPRISES
P.O. BOX 313
ROMEO, MI 48065

(1519)

... kai smuikai rauda ...

Ir Philadelphia...

Balandžio 6 dieną 12 val. prie Philadelphia Lietuvos Lietuvių Namų sustojo autobusas, atvežęs visų lietuvių ilgai ir nekantriai lauktą Lietuvos folklorinį ansamblį "Ratilio", kuriam vado vadovauja Zita Kelmickaitė. Tik išlipęs iš autobuso būrys gražaus lietuviško jaunimo užtraukė dainą. Galingas jos skambesys jau triausiomis stygomis atsilliepė visų mūsų širdyse, kurie susirinkome svečius sutikti. Žavėjo šios dainos darnumas, stipri liaudiška jėga, o tuo pačiu natūralumas bei paprastumas. Visų mūsų mintys bėgo ten, į tėvų žemę, o akyse žibėjo džiaugsmo ir skausmo ašaros.

Po vaisingų priešpiečių, svečiai buvo vežami apžiūrėti miestą, o vakare Lietuvos Namuose įvyko priėmimas-vakarienė. Visą bendruomenę buvo kviečiama šioje vakarienoje dalyvauti ir susitikti su svečiais. Nuosirdžiai, jaudinančiai sveikinimo kalbą pasakė Julija Dantienė. Visą vakarą skambėjo dainos, pynėsi jos viena po kitos, kaip margaspalvė juosta: žemaičių, aukštaičių, dzūkų, suvalkiečių. Ansamblio artistai kvietė visus įsijungti į nuotaikingus liaudiškus šokius, linksmus žaidimus. Nebuvo tą vakarą turbūt nė vieno, kurio veide nešvytėjo šypsena. O ir svečiai sakėsi, besijaučiant kaip namie, nors ir Philadelphia atvyko vos prieš kelias valandas.

Kitą rytą 11 val. svečiams buvo suruoštas priėmimas miesto Rotušėje. Vėliau ansamblio dalyviai padėjo vainiką prie Laisvės Varpo, apžiūrėjo istorinę miesto dalį, senamiestį.

Tą vakarą Lietuvos Namų Čiurlionio salėje įvyko "Ratilio" koncertas. Perpildytoje salėje nuaidėjo senovinio liaudies instrumento daudytės garsai. Šviesus jos skambėjimas skelbė aušrą, bundančią naują dieną. Liaudiškomis švilpynėmis pragydo paukšteliai, įsijungė ir raiboji gegutė. Suskambo piemenėlių lumzdeliai, skudučiai, ragai. Šios bundančio, naujo ryto apeigos užbūrė mus visus. Jautėme tėviškės laukų platumas, pievų žalumą, ryto gaivumą. Viena po kitos liejosi darbo dainos, buitinės, kovos, humoristinės, lopšinės, sutartinės. Jas pajavarino muzikinių momentų bei šokių pynė. Didelį dėmesį norisi atkreipti į ansamblio padainuotą Sibiro tremtinių dainas, kurios ilgą laiką Lietuvoje nebuvo dainuojamos. O juk tai didelė ir skausminga mūsų tautos istorijos dalis. "Kiekviena mūsų daina tai istorija. Važiuodami į Sibirą žmonės vežėsi ne tik šiltus rūbus, bet ir sauja žemės, muzikos instrumentus" – pasakojo dainininkė Veronika Povilionienė. Šiose liūdnose, nostalgiose dainose girdėjome tautos skausmą. Tačiau ramiose jų melodijose jautėme tremtinių tikėjimą, kad tauta išliks gyva.

Be abejo, liaudies kūryba išliks gyva tik gyvendama tarp žmonių – dainuojama, šokama, grojama, o nepadėta archyvų lentynose. Iš liaudies kūrybos mūsų tauta turi semtis jėgų. Joje glūdi atgaiva, neišsenkamos versmės stiprybės.

Autentiškumas yra pagrindinis šio ansamblio bruožas.

Philadelphijos miesto vadovybė balandžio 7 d. pasveikino "Ratilio" ansamblį jo pirmo koncerto Amerikoje proga ir vadovams įteikė specialiai įgraviruotą Philadelphia miesto simbolį, Laisvės Varpą. Miesto rotušėje iš kairės: Vilniaus universiteto prorektorius Rolandas Pavilionis, Philadelphia Lietuvos Namų pirm. Vytautas Matonis, "Ratilio" ansamblio vadovė Zita Kelmickaitė, Philadelphia LB apylinkės valdybos pirm. Teresė Gečienė, Miesto prekybos ir kultūros ryšių su užsienių ministerė Gerri Walker, miesto vicekomisionierius Vytautas Karalius.

Dainų ir šokių ansamblis mokosi ne tik iš tautosakos rinkinių, bet ir iš kaimo dainininkų, pasakorių, muzikantų. Važinėdami į ekspedicijas po Lietuvos kaimus, jie užrašo liaudies dainas, šokius, žaidimus. Grįžę namo visa tai kruopščiai studijuoja ir ruošia koncertams. Autentiškumu dvelkia ne tik muzika bei instrumentai, bet ir kiekvieno atlikėjo rūbai, tiksliai sukurti pagal etnografinių muziejų pavyzdžius. Ansamblis turi ir savo vėliavą, sukurtą ir išaustą pagal žemaitiškų lovatiesių raštus. Vėliavos centre švyti maža lie-

tuviška saulutė, kurios spindulėliai susidėlioja į žodį "Ratilio". (Ratilio – tai sutartinų garų sąžodis, kilęs iš žodžių ratelis, ratilis).

Koncertui pasibaigus ansamblių visi visą salę vaišino atvežta lietuviška duona, kurią kepė geriausia kepėja – bobutė Kaune. Atsargiai valgydami šią duoną jautėme ją kepusių rankų šilumą. Ansamblio vadovė įteikė Lietuvos Bendruomenės pirmininkei Teresei Gečienei lietuvišką rankdarbį – sodą. Tai senovinis vestuvinis atributas. "Čia, kad lietuviai su lietuvių žmonėmis" – palinkėjo Zita Kelmickaitė. Šis sodas buvo perduotas Philadelphia Lietuvos Namų Kultūros Centro globai.

Žiūrovai dar ilgai nesi-skirstė į namus, dar ilgai dalinosi tais išpūdžiais ir nuotaika, išgyventa koncerto metu. "Esu dėkinga likimui, kad pirmasis koncertas buvo Philadelphijoje. Tokie nuosirdūs ir šilti Philadelphia lietuviai, ir tokie puikūs gospadoriai!" – pasakė Zita Kelmickaitė.

Kitą rytą, skambant liūdnomis dainoms, riedant ašaroms, atsisveikinome su ansamblių, palinkėdami jiems gražiausios kloties keliaujant po lietuvių kolonijas išeivijoje. Esame be galo dėkingi ansambliui už mums atvežtą šventę, kuri tęsėsi dvi dienas. Šventė pasibaigė, tačiau jos atgarsiai

neišdildomai pasiliks mūsų širdyse.

Raimonda Rukšienė

PART TIME SOCIAL WORKER B.S.W

Flexible Hours.
Contact Ellen Gomer
(201)736-2000

GROTTA
REHAB CENTER •
20 Summit St. •
West Orange, NJ 07052

Equal Opportunity
Employer

(15/8)

EXPERIENCED MACHINISTS

Need (4) immediately for rapidly expanding company. Experienced on Lathes & Mills. Must be able to work from prints, setup & operate. Excellent company paid benefits & vacation. Starting wage based on experience. Apply in person between the hrs. of 9-3 pm. or call Bruce at (215) 443-7517

Dick Moll & Sons, Inc.,
415 Constance Dr.,
Warminster, PA. 18974

(15-24)

Nuostabiai gražūs tautiniai rūbai

MACHINING SUPERVISOR

This northwest Oakland County fluid power manufacturer has an opening for an experienced Machining Supervisor with CNC experience. Applicant must possess proven ability to work with people. Please send resume complete with salary history to:

L.A. STRAUSS
NUMATICS INC.
1450 North Milford Road
Highland, Michigan 48031

An Equal Opportunity Employer

CHICAGOS LIETUVIAI

Antanas Juodvalkis

MOKSLO IR KŪRYBOS SIMPOZIUMO PROGRAMOS GRIAUČIAI

Šeštasis mokslo ir kūrybos simpoziumas įvyks 1989 m. lapkričio 22-26 dienomis. Atidarymas ir susipažinimo vakaras, parodos ir užbaigtuvės vyks Jaunimo centre Chicagoje, o visos paskaitos lietuvių centre Lemonte.

Simpoziumo vadovybė buvo susirinkusi posėdžio ir aptarė pasiruošimo darbus, o vakare padarė pranešimą ir lietuvių visuomenei. Vakaronė įvyko 1989.IV.1 Jaunimo centro kavinėje, Chicagoje. Pradėjo simpoziumo tarybos pirm. inž. Albertas Kerelis, pristatė tarybos narius ir komitetų pirmininkus: mokslinės programos dr. Rimą Vaičaitį ir organizacinio – Leoną Maskoliūną.

Mokslinės programos komitetą sudaro: pirmininkas – dr. Rimas Vaičaitis (14 Mallard Dr. • West Nyack,

N. Y. 10994 • tel. 212 / 280-2396); griežtieji mokslai, technologija ir architektūra – dr. Stys Bačkaitis; medicina ir odontologija – dr. Arvydas Vanagūnas; humanitariniai ir socialiniai mokslai – dr. Dalia Katiliūtė-Boydston; menas ir muzika – Loreta Venclauskienė.

Organizacinio komiteto pirmininkas yra Leonas Maskoliūnas (6 Brook Lane • Palos Park, IL 60464 • tel. 312 / 361-5128).

Mokslinė programa yra numatyta labai plati ir įvairi. Norima sukviesti visus lietuvių mokslininkus, dirbančius universitetuose, tyrimų ir studijų centruose, finansinių ir gamybinių korporacijų vadovybėse. Tikima turėti daugiau dviejų šimtų mokslininkų su 300 paskaitų, kaip ir paskutiniame simpoziume. Kiekviena mokslo šaka turės po keliasdešimt sekcijų.

Paskaitos vyks lietuvių kalba su labai mažomis išimtimis. Laukiama didesnio skaičiaus mokslininkų iš Lietuvos, kurie bus įjungti į paskaitininkų eiles, pagal spe-

cialybes. Straipsniai negali turėti komercinio ar publicistinio elemento. Paskaitų santraukos ir autorių biografijos turi būti pateiktos lietuvių ir anglų kalbomis iki š. m. gegužės 30 dienos.

Mokslo ir kūrybos simpoziumai yra vienas iš ryškiausių išeivijos lietuvių renginių, parodančių išeivio lietuvių mokslininko ir kūrėjo įnašą į bendrą krašto pažangą ir iškeliančio lietuvių vardą gyvenamajame krašte. Ta prasme mokslininkai prisideda prie lietuviybės išlaikymo ir Lietuvai laisvės atgavimo. Simpoziumo šūkis: **LAISVĖ – MOKSLAS – KŪRYBA.**

TRUBADŪRAS SUGRĮŽTA

Ar kas dar neatsimena Verdi operą Trubadūras, pastatytą 1960 metais Chicagoje? Iš ano spektaklio beliko gal tik viena solistė Aldona Stempuzienė. Pasiųskite dirigentas, solistai ir vadovai, o liko gal dalis choristų, išstvermingai dainavusių visuose operos spektakliuose.

Trubadūras yra 4 veiksmų ir keletos paveikslų opera. Veiksmas vyksta viduramžiais kilmingųjų ir riterių gadynėje, kada didikų rūmuose vyko varžybos dėl garbės, valdžios ir moterų.

Vilniaus operos solistė Irena Milkevičiūtė dainuos Chicago lietuvių operos statomoje operoje Trubadūras balandžio 20-30 d.d. Morton HS auditorijoje, Cicero, IL.

Kai nemažą vaidmenį turėjo raganos, burtininkės ir čigonės. Kada už burtus ar kerus gyvas sudegindavo ant laužo.

Šios operos atrakcija yra Vilniaus operos pagarsėjusi solistė Irena Milkevičiūtė ir naujas dirigentas dr. Bronius Kazėnas.

Lietuvių operos vadovybė visus kviečia atvykti į Trubadūro spektaklius, kurie įvyks š. m. balandžio 29 ir 30 dienomis Morton HS auditorijoje, 2423 So. Austin Blvd., Cicero, Ill.

(aj)

MIRĖ JUOZAS TURČINSKAS

Š.m. kovo 18 d., sulaukęs 84 m. amžiaus, sunkios ligos varginamas Juozas Turčinskas apleido šį pasaulį. Palaidotas kovo 22 d. Šv. Kazimiero kapinėse. Liko žmona Lietuvoje ir dvi seserys.

Gimė Joniškėlyje, Biržų apskrityje. Šeimoje augo du berniukai ir 5 mergaitės. 1924 m. Juozas baigė Joniškėlio Vidurinę mokyklą ir tais pačiais metais įstojo į Šiaulių mokytojų seminariją. Ją baigė 1928 metais ir buvo paskirtas mokytoju Šiaulių apskrityje, vėliau Gaščiūnų pradžios mokykloje. Čia mokytojaudamas jis sukūrė šeimą augino sūnų.

1944 m. bolševikams artėjant, – brolis Jonas žuvo Panevėžyje kaip partizanas jiems traukiantis iš Lietuvos, – Juozas vienas pasitraukė į Vokietiją. 1949 metais jis atvyko į Ameriką ir fabrike pelnėsi sau duoną. Mėgo kultūrinius parengimus, bet pats aktyviai niekur nedalyvavo. Žmona ir sūnus, jau mirę, gyveno Panevėžyje.

Mielas Juozai, ilsėkis ramybėje. Tebūnie Tau lengva šios šalies žemėlė, kuri savo laiku mus benamius priglaudė.

J. Jurevičius.

LIETUVIŲ OPERA

Kviečia visus į

VERDI

4 v. operą

TRUBADŪRAS

1989

Balandžio 29 d. – 7:30 v.v.

Balandžio 30 d. – 3:00 v.

MORTON HS AUDITORIJOJE

2423 S. Austin Blvd.

Cicero, IL 60650

Bilietai – 30, 25, 17 ir 12 dol.

Gaunami: Gifts International – Vaznelių prekyboje

2501 W. 71st St.

Chicago, IL 60629

312-471-1424

Bilietus galima užsisakyti paštu čekį rašant

LITHUANIAN OPERA CO., INC.

Autobusų bilietai gaunami ten pat.

IRENA MILKEVIČIŪTĖ
Eleonora

BRONIUS KAZĖNAS
Dirigentas

Arturo Spinetti
Manrico

Aldona Stempuzienė
Švedienė
Azucena

Thomas Zielinski
Grafas Di Luna

Christian Smith
Režisierius

Lawrence Montgomery
Ruiz

Algis Vallūnas
Ferrando

Vaclovas Momkus
Čigonas

Eglė Rūkštelytė
Inez

Robertas Mockus
Chormeisteris

Audronė Gaižiūnienė
Chormeisterė

Manigirdas Motekaitis
Akompaniatorius

ATTENTION – HIRING!

Government jobs – your area.
Many immediate openings
without waiting list or test.
\$17,840 – \$69,485
Call 1-602-838-8885 Ext. R 1753

(16-18)

ATTENTION – GOVERNMENT HOMES
From \$1 (U - repair). Repossessions.
Delinquent tax property.
Call 1-602-838-8885 Ext. GH 1753

(16-18)

ATTENTION – GOVERNMENT SEIZED VEHICLES
from \$100. Fords, Mercedes, Corvettes,
Chevys. Surplus Buyers Guide.
Call 1-602-838-8885 Ext. A 1753

(16-18)

PRINTING

Opportunity for the right person if you are
expd in contact processes such as:
FILM NEGATIVE
WASHOFF - MYLAR
PAPER PRINTS
& ARE SELF-STARTER
EQUITABLE BLUEPRINT & PHOTO
PRINT CO., INC. – Wants You!
We are an equal oppty employer.
ALL UNION SHOP
Must be U.S. Citizen or have a greencard.
Call Lori at (212) 962-5672
for an appointment for an interview.

(15-24)

WANTED JOURNEYMEN OR IST CLASS SKILLED DIEMAKERS

Be able to set up work from blue
prints & close tolerance.
Needed — Experienced in progressive
and line dies. Excellent working en-
vironment with CAD/CAM capabi-
lities and CNC equipment. Excellent
opportunity for good Diemakers.
Please apply in person at: Sequolia
Tool, 13222 Merriman, Livonia, MI
48150.

(12-18)

FILATELIJA

Nr.2

Antanas Bernotas

JAV kovo 25 d. išleido 25 centų pašto ženklą pagerbti pasaulinio garso dirigentui Arturo Toscanini.

Arturo Toscanini (1867-1957) gimė ir augo Parmoje, Italijoje. Ten pat baigė ir vietos konservatorijos violončelės klasę. Kaip operos orkestro narys, o vėliau ir dirigentas, plačiai su spektakliais keliavo po įvairius kraštus. Taip nuo 1886 m. išklijo Rio de Janeiro, Brazilijoje, vėliau kelis metus dirigavo orkestrą garsiojoje La Scalos operoje Milane, o 1908 m. atvyko į Ameriką, kur New Yorke dirigavo Metropolitan operoje. Vėliau vėl Europoje, Bayreute, Salzburge ir kitur, paskutinius keletą metų vėl New Yorke. Statė daugiausia italų kompozitorių operas ir kita klasikinę ir romantinę muziką, ypač Beethoveno, Mozarto, Haydn, Šuberto ir Brahms kūrinius.

ČEKOSLOVAKIJA išleido kelis pašto ženklus su to krašto retesniais paukščiais. Čia dedame tos serijos 3.60 kronų pašto ženklą, kuriame parodytas balų paukštis gervė.

Gervių yra keletas rūšių ir jos gyvena beveik visose pasaulio šalyse. Ir Lietuvoje gervė pažįstama visiems pabalių ir pelkynų gyventojams. Gervė – balų paukštis, ilgomis kojomis ir kaklu, gyvena pelkėtose pievose ir paliūnėse. Minta žolelėmis, sėklomis, vabzdžiais ir smulkiais gyvūnais. Vasaros metu gervių skardus traliavimas girdisi toli nuo pelkių.

KANADA praėjusiais metais per kelis kartus išleido visą seriją pašto ženklų nuo 1 iki 74 centų su įvairiais to

krašto gyvuliais, žvėrimis ir žvėreliais. Čia dedame tos

serijos 43 centų pašto ženklą, kuriame parodyta lūšis (lotyniškai – Lynx canadensis).

Lūšis – kačių giminės plėšrus žvėriukas, randamas daugelyje pasaulio kraštų. Žinomas jis ir Lietuvoje. Tačiau Lietuvoje lūšis buvo draudžiama medžioti, nes jų buvo labai nedaug. Kaip rašoma "Liet. Enciklopedijoje" nepri. Lietuvos laikais, nykstant miškams, lūšių tebuvo priskaitoma tik apie 70, tuo tarpu kai senovėje jų būta labai daug.

MALAYSIA – pietryčių Azijos valstybė, išleido seriją pašto ženklų su šiltųjų kraštų vaisiais. Čia dedame

PROTOTYPE
MOLD MAKER
Must have minimum 3 years
experience.
Also CNC OPERATOR-PROGRAMMER — 3 years experience. Steady work. Good benefits. Apply in person.
Neumann Engineering & Mfg., 32700 Industrial Ave.,
Madison Hts. Mich. S. of 14
Mile, 1 blk. W. of Dequindre.

1 dolerio pašto ženklą, kuriame parodytas mango vaisius.

Malaysia, kitados buvusi anglų kolonija Malay, užima Malajų pusiasalį ir dalį Borneo salos bei su keliasdešimt priklausančių salų ir salelių turi bendro ploto apie 27,585 kv. mylių. Anglų valdymo laikais valstybės plotas dalijosi į keletą atskirų dalių, valdomų savo sultonų ir maharadžų, ir tokiais pavadinimais leido pašto ženklus. Tačiau, bene nuo 1963 m., valstybės susijungė į vieną vienetą – Malaysia, kurios sostinė yra Kuala Lumpur miestas (apie pusę milijono gyventojų), bet valstybėlių valdovai palieka savo vietose. Ir Malaysia, nors leidžia bendrus pašto ženklus visai valstybei, dažnai juose įrašo dar ir valstybės pavadinimą, kuriame šie ženklai bus vartojami.

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,
William J. Jakubs Jr. ir
Barbara Jakubs Schmidt

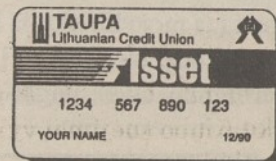
Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA PRADEDA NAUJĄ PATARNAVIMĄ

TAUPOJE įvedama "ASSET" kortelė kuria bus galima panaudoti visoms bankinėms operacijoms 'kasos mašinose' — ATM (automatic teler machines), kurios paženklintos 'ASSET', 'INSTANET', ar Money Station emblemomis. Taupos vadovybė pasirašė sutartį su Ameritrust ir tiki-

masi, kad gegužės viduryje TAUPOS nariai galės pradėti naudotis 'Asset' kortele. Patarnavimai apima pinigų deponavimą, išėmimą ir balanso patikrinimą. Šią kortelę įsigyti reikia būti ne jaunesniam kaip 18 metų amžiaus, turėti gerą kreditą ir sąskaitoje laikyti nemažiau kaip 150 dolerių. 'Kasos mašinos' — ATMs veikia 24 valandas, tokiu būdu bus galima naudotis TAUPOS Kredito kooperatyvo patarnavimais bet kuriuo dienos ar nakties laiku maždaug 2400 vietovių Ohio, W. Virgijos, Kentucky ir Indianos valstijose. TAUPOS pagrindinis tikslas yra teikti pilną bankinių patarnavimų su mažiausia išlaidų savo nariams.

Šiuo metu TAUPOJE mokami aukštesni nušimčiai už santaupas, sertifikatus bei IRA sąskaitą. Taip pat paskolos: namų pirkimui, namų pagerinimui — home equity line of credit, automobiliams bei laivams, ir taip pat asmeniškiesiems reikalams duodamos geresnės išsimokėjimo sąlygos. Pasiteiraukite apie įvairias taupymo sąskaitas ir mokamus nušimčius ir pasinaudokite proga perkelti savo santaupas į savo lietuvišką TAUPOJĄ.

TAUPOS aktyvai — assets jau peršoko \$6.8 milijonus, narių skaičius pasiekė 760 ir vis auga. Per pirmuosius tris mėnesius 43 nauji nariai atidarė taupymo bei čekių sąskaitas lietuviškoje TAUPOJE. (vs)

Taupa

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street

Cleveland, Ohio 44119

(216) 481-6677

Įsikūręs Nuosavuose Namuose

Taupykite ir Skolinkitės vieninteliame lietuvių kredito kooperatyve Ohio valstijoje.

Darbo Valandos:

Antradieniais-ketvirtadieniais nuo 9:00-4:00 p.p.

Penktadieniais nuo 9:00-6:00 v.v., Šeštadieniais nuo 9:00-3:00 p.p.

Sekmadieniais nuo 11:00-12:00 p.p. (DMNP parapijos patalpose)

Visi Bankiniai Patarnavimai

Mokame Aukštesnius Nušimčius Už:

Taupymo Sąskaitas, Certifikatus, IRA, Čekių Sąskaita, ir t.t.

Skoliname Geriausiomis Išsimokėjimo Sąlygomis:

Asmeniniams Reikalams, Automobilių ir Laivų Pirkimui, Namų Remontui (Home Equity), Namų Pirkimui (Mortgages)

Parduodame pinigines perlaidas (Money Orders), Traveler's Checks, Priimame telefono, elektros, šildymo, ir vandens sąskaitas, Buckeye Cards, Notaro patarnavimai, U.S. Savings Bonds, ir t.t.

*** Klekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios ***
apdrausta iki \$100,000.

Mūsų Tikslas: Ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas.

Superior Savings ASSOCIATION

MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ
SANTAUPŲ INDĖLIUS

PASKOLOS TEIKIAMOS:

- namams pirkti,
- rezidenciniams ir komerciniams pastatams statyti,
- namų remontams,
- kvalifikuotų studentų mokslui

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS: Pirmadieniais uždaryta.

Kitomis dienomis nuo 9:00 iki 4:00.

Penktadieniais 9:00 iki 6:00. Šeštadieniais 9:00 iki 2:30.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

• **Vladas Bacevičius**, foto žurnalistas, v. sktn., mini 50 metų foto žurnalistikos darbo sukaktį. Jo pirmoji nuotrauka buvo įdėta 1939 metais Skautų Aide. Tą istorinį Skautų Aido numerį saugo savo fotografinio darbo archyve. Vladas energija ir fotografavimo entuziazmas nesumažėjo nežiūrint jo deimantinio amžiaus. Ratilio ansamblio viešnageš metu Clevelande jis padarė 500 nuotraukų, kurias padovanojo Vilniaus universiteto ansamblio vadovams ir nariams. Ir visa tai padarė savo lėšomis.

Linkime foto žurnalistui Vladui Bacevičiui geros sveikatos.

APLANKYKITE LIETUVIŲ KAVINĘ GINTARAS

Balandžio 21 d. pradėjo veikti atnaujinta Gintaro valgykla. Tiesa, jos ir vardas truputį pakeistas — dabar vadinasi Lietuvių kavinė Gintaras. Naujoji Gintaro menedžerė Tersė Stasaitė-Parello, būdama kulinarijos specialistė, paruošė naują ir įvairų menu žinoma pagrindiniai lietuviški

patiekalai vyrauja valgių sąrašė. Kadangi virtuvėje įdėti nauji įrengimai, tai ir patiekalai ne tokie riebiūs, dietiškai paruošti. Priimami užsakymai pobūviams, vaišėms, didelėms ir mažoms grupėms, gražiai patarnaujama.

Gintaro kavinė atidaryta visas septynias dienas savaitėje šiomis valandomis: priešpiečiams nuo 11 val. iki 2 val. p. p., išskyrus šeštadienius ir sekmadienius. Pietums nuo pirmadienio iki ketvirtadienio imtinai nuo 5 val. vak. iki 8 val. vak. Penktadieniais ir šeštadieniais pietūs (vakarienė) nuo 5 val. vak. iki 9 val. vak. Sekmadieniais nuo 10 ryto iki 2 val. p. p. Rezervacijoms padaryti telef. (216) 531-2131.

Visi maloniai kviečiami aplankyti Lietuvių kavinę Gintarą.

PENSININKŲ ŽINIAI

Clevelando Lietuvių Pensininkų Klubas suėjimais vyksta kiekvieno mėnesio pirmąjį trečiadienį, 2 val. po pietų lietuvių namų viršutinėje salėje

Šį trečiadienį, gegužės mėn 3 d. dr. Rūta Skrinkskaitė kalbės apie akių ligas. Atvykite visi papietauti ir maloniai pabendrauti.

• **PATRIA prekybos namuose, 794 E. 185 Street, Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų maisto produktų, įvairių skanumynų, lietuviškos juodos duonos, o dovanų skyriuje yra gintaro, plokštelių, audinių, knygų ir lietuviškų sveikinimo kortelių. Prašome atsilankyti. Telefonas 531-6720.**

WANTED MACHINISTS 1ST CLASS SKILLED AUTOMATIC SCREW
Machine Multi-Spindle set up and operators. Work from blue prints & close tolerance.
M-C INDUSTRIES INC. PERFECTING DIVISION
P. O. Box 30577
Charlotte, N. C. 28230 (12-16)

• **STEFA GEDGAUDIE-NĖ**, LSS Vyr. Skautininkė, išskrido į Vilnių, dalyvauti Lietuvos Skautijos Vadovų Suvažiavime, kuris įvyks balandžio 29-30 dienomis.

PAGERBĖ RATILIO NARIUS

Lietuvių klubo direkcija drauge su Čiurlionio ansambliu balandžio 15 Lietuvių namų salėje surengė Vilniaus universiteto folklorinio ansamblio Ratilio nariams vaišes. Skanias vaišes labai gražiai paruošė naujoji Lietuvių namų kavinės Gintaras menedžerė Tersė Stasaitė-Parello.

Svečius pasitiko Lietuvių namų salė, išpuošta lietuviškomis vėliavomis, Vytimi ir užrašų "Sveiki pasilgti, savi pas savus tėvynę Lietuvą atvežę".

Lietuvių namų direkcija viešnageš proga įteikė Vilniaus universiteto prorektorui prof. dr. Rolandui Paviloniui Clevelando miesto enciklopediją (The Encyclopedia of Cleveland History), 1128 puslapių, išleistą 1987 metais, kurioje yra atspausdintas enciklopedijos bendradarbio rašytojo Algio Rukšėno straipsnis apie lietuvių koloniją. Dovaną įteikė Lietuvių namų pirmininkas Juozas Stempuzis ir paprašė ją perduoti Vilniaus universiteto bibliotekai.

Ratilio vaišės buvo užbaigtos kanklių muzika, kurią atliko Čiurlionio ansamblio kanklininkų grupė dirguojama Onos Mikulskienės. Kankliavo Rytas Urbaitis, Mindaugas Urbonavičius, Gaja, Aida ir Rama Bublytės, Virginija Juodišytė, Nida Gelažytė. Kanklininkės savo gražų pasirodymą baigė Alfonso Mikulskio kanklėmis aranžuota daina Lietuva brangi, kurion įsijungė ir visi svečiai, tautinės dainos garsais užbaigdami retą susitikimą su Vilniaus universiteto jaunimu.

RATILIO KENTE

Balandžio 20 Kento valstybinio universiteto studentų centro auditorijoje įvyko Vilniaus universiteto ansamblio Ratilio koncertas. Dalyvavo universiteto prezidentas prof. dr. Michael Schwarz, Humanitarinių mokslų katedros dekanas

Ratilio ansamblio vadovė Zita Kelmickaitė Clevelando veikėjams atvežė dovanų ...

prof. Butler, Etninių studijų direktorius prof. Hochhauser, universiteto studentai. Atvyko iš Clevelando daug lietuvių, estų, latvių dar kartą išgirsti Ratilio ansamblių.

Įdomu, kad ansamblio vadovės Zitės Kelmickaitės paaiškinimą kalbą apie lietuvių papročius, šokus ir dainas angliskai vertė grupės vadovas Vilniaus universiteto prorektorius prof. dr. Rolandas Pavilonis, studijavęs Amerikos filosofiją Ohio universitete ir ruošęs doktorato tezei Paryžiuje pas prof. Greimą.

Kento universitete, kuriame yra didelė lituanistikos biblioteka, koncertą organizavo Lituanistinių studijų globos komitetas — Antanas Kalvaitis, Aurelija Balašaitienė-Žitkuvienė, Teresė Kalvaitienė, dr. Jolita Kavaliūnaitė, Gailė Mariūnaitė, Paulius Alšėnas. Komitetas rinko aukas, padarė marškinėlius, paruošė sveikinimo adresą ir visas šias dovanas įteikė Ratilio ansamblui, o po koncerto dar surengė ir vaišes. Ypač daug pasidarbavo koncertą ruošiant Rūta Staniškytė-Gaškienė, kuri studijuoja Kente. Komitetas visiems dėkoja už aukas ir visokeriopą pagalbą.

ELECTRICIANS — Metal recycling operation seeking Electrician with mechanical aptitude to maintain yard equipment with high voltage, a/c/d/c troubleshooting, repairs and servicing of motors, switch gears, and some hydraulic experience as related to electricity. Excellent opportunity with expanding company. Over 40 yrs in Richmond and Tidewater. Good benefit package. Apply call or write to: Mr. Freed Berman
PECK CO.
3220 Deepwater Terminal Rd.
Richmond, VA 23234
804-232-5601 (8-17)

THE HART SCHOOL
Train to be a Professional
• SECRETARY
• EXECUTIVE SEC.
• WORD PROCESSOR
HOME STUDY / RES. TRAINING
• FINANCIAL AID AVAIL.
• JOB PLACEMENT ASSIST.
1-800-327-7728
THE HART SCHOOL
a Div. of A.C.T. Corp.
Natl. Hdqrs. 4899 N. Fed. Hwy.
Pompano Bch. FL

Skaitykit ir platinkit
Dirvą

CLEVELANDO PARENGIMAI

- **BALANDŽIO 23, 4 val. pp** Lietuvių Namų salėje Kultūrinė Popietė. Prelegent — psichologė dr. Aldona Malcanaitė-Grina. Rengia Skautininkių Draugovė.
- **BALANDŽIO 29-30, Ateitininkų šventė.**
- **GEGUŽĖS 7, kun. klebono** Balio Ivanausko 50 m. kunigystės jubiliejus — iškilmingas pagerbimas Šv. Jurgio parapijoje.
- **GEGUŽĖS 20-21, LKVS RAMOVĖS** skyrių suvažiavimas Clevelande.
- **BIRŽELIO 4, DLK Birutės** Clevelando skyriaus gegužinė.
- **BIRŽELIO 10, Lietuvos** televizijos ir radio dainininkų ir instrumentalistų ansamblio "Armonika" koncertas D. M. parapijos salėje. Rengia LB Clevelando ap. valdyba.
- **BIRŽELIO 11, Birželio** minėjimas. Ruošia Estų Taryba, Latvių Sąjunga ir Amerikos Lietuvių Taryba.
- **BIRŽELIO 23-25, Susiviejimo** Lietuvių Amerikoje Seimas Clevelande.
- **LIEPOS 2, ALT S-gos** Clevelando skyriaus gegužinė.
- **LIEPOS 16, 12 val. Žalgirio** šaulių kuopos gegužinė prie ežero, Canterbury Rd.
- **LIEPOS 30, 12 val. Ramovės** Clevelando skyriaus gegužinė prie ežero, Canterbury Rd.
- **RUGSĖJO 3, Prezidento** Antano Smetonos 45 m. mirties paminėjimas
- **RUGSĖJO 30, Pabaltiečių** vakaras.
- **LAPKRIČIO 11, Lietuvių** Namų metinis balius.
- **LAPKRIČIO 12, Kultūrinė** Popietė — prelegentė prof. dr. Marija Gimbutienė. Rengia Skautininkių Draugovė Lietuvių Namų salėje
- **LAPKRIČIO 25, Kariuomenės** šventės minėjimas Lietuvių Namuose. Rengia Ramovės Clevelando skyrius.
- **GRUODŽIO 31, Naujųjų** Metų sutikimas Lietuvių Namuose. 1990 m.
- **VASARIO 25, Lietuvių** Namų ir klubo narių metinis susirinkimas
- **KOVO 4, "Taupos"** kredito kooperatyvo narių metinis susirinkimas

NATIONWIDE INSURANCE
Nationwide is on your side

APDRAUDOS reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į **OBELENIŲ** apdraudos įstaigą — 6028 Mayfield Road, Suite 10, Mayfield Hts., Ohio 44124. Skambinti **ŽENONUI** arba **SAULIUI** (216) 442-6810.

MATAS REALTORS

505 EAST 185 ST., EUCLID, OHIO 44119
(216) 486-2530

RITA MATAS

— Broker — G.R.I. — C.R.A.

Adv. VYTAS MATAS

— teisinis patarėjas

DIRVA

DIPLOMATŲ ŽMONŲ POBŪVIS

Valstybės Departamente Benjamin Franklin salėje balandžio 11 d. įvyko diplomatinės tarnybose dirbančių moterų ir ambasadorių žmonių įdomus pobūvis, į kurį buvo pakviesta ir O. Bačkienė.

Šį pobūvį suruošė The Association of American Foreign Service Women, kur buvo nagrinėjama, kaip išvystyti artimesnį kontaktą tarp diplomatinių misijų moterų ir vietinio krašto socialinių bei auklėjimo įstaigų.

PASAULIO MOTINŲ SAJŪDIS

Gegužės mėn. 22-23 d. d. Paryžiuje yra šaukiamas Pasaulinio Motinų Sąjūdžio (M. M. M.) tarptautinės tarybos susirinkimas ir Studijų diena.

Posėdžiai įvyks UNESCO salėje, tema — Motina valstybėje — jos teisės ir pilietinės pareigos.

Apskrito stalo pasėdyje bus svarstoma — "Šeima istoriniu ir šių dienų požiūriu."

Šiam Sąjūdžiui dabar va-

dovauja M. L. Beck — šveicarijos parlamentarė, atstovaujanti krikščionims demokratams.

O. Bačkienė, minėto Sąjūdžio tarptautinės tarybos narė, negalėdama dalyvauti, įgaliojo Monique de Vaulblanc, generalinę sekretorę, ją atstovauti.

• Dr. Kazys Bobelis, Vliko pirmininkas, šių metų balandžio mėnesį užbaigė sėkmingą ir plačią medicinos praktiką ir įsijungė į pensininkų eiles.

Dr. K. Bobelis yra veiklus visuomenininkas, bet turėdamas daugiau laisvo laiko tikisi dar aktyviau jungtis į visuomeninį darbą. Neseniai įvykusių S.L.A. rinkimų metu jis buvo išrinktas S.L.A. Vyriausio daktaru kvotėju.

Jo buvę pacientai labai pasigenda sąžiningo ir darbštaus lietuvių gydytojo.

• Dr. Gintaras ir Rūta Degėšiai susilaukė 3-čio sūnaus, Vytauto Gintaro. Namuose nekantriai laukia sesutė Sofija ir broliukai Julius ir Mykolas. Džiaugiasi ir seneliai Roma ir Danėlius Degėšiai, Dalia ir dr.

Dr. J. K. Valiūno, buvusio VLIKo pirmininko, parašytos knygos *SERVING LITHUANIA* pristatyme lietuvių visuomenei balandžio 9 d. Kultūros Židinyje, Brooklyne. Iš kairės: A. Vakselis, J. Simutienė, J.K. Valiūnas, p. Valiūnienė, gen. konsulas A. Simutis, I. Vakselienė ir A. Budreckis, supažindinęs visuomenę su knyga. L. Tamošaičio nuotr.

Kazys Bobeliai ir probobutė Alena Devenienė-Grigaitienė. Jie taip pat džiaugiasi ir naujagime Aleksa Bobelyte, Livijos ir Algio Bobeliu pirmagime dukrele.

• ALTS įstatų nauja laida. Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos valdyba atspausdino dabar veikiančius šios sąjungos įstatus ir per skyriu valdybas juos išsiuntinėjo nariams. Sąjungos seimas (1988 m. Daytona Beach, Fla.) įvedė sąjungoje garbės teismo instituciją, o tai ir išskėlė reikalą, išleisti naują įstatų laidą.

• Algis Budrys, mokslinių ateities fantastinių veikalų rašytojas ir kritikas, balandžio 29 d. Jungtinių Tautų patalpose New York, praves fantastinių veikalų rašytojų simpoziumą.

• Gražina Kudukienė vadovavo moterų visuomenininkių grupei, kuri balandžio 12 d. aplankė Baltuosius rūmus Washingtone ir plačiai kalbėjosi su prezidento visuomeninių ryšių direktore Sara De Camp.

Gražina Kudukienė išreiškė pageidavimą, kad prezidentas įsteigtų moterų

komisiją, kuri rūpintųsi moterų ir šeimų reikalais ir galėtų tiesioginiai informuoti prezidentą apie Amerikos moterų ir šeimų rūpesčius, teisės, ekonominį statusą.

• Muzikas Faustas Strolia organizuoja Dainų šventės seminarą 1989 m. birželio 20-23 d. Dainavos s t o v yklavietėje. Dalyviai bus supažindinami su Muzikinės komisijos pateiktu repertuaru ir bus nagrinėjama plati chordinė literatūra ir buvusių dainų švenčių taisytinė netobulumai. Kviečiami chorų dirigentai ir po keletą choristų seminare dalyvauti. Kambarys nieko nekainuos. Registruotis šiuo telefonu: (312) 687-1430.

• ALDONA PINTSCH-NOAKAITĖ, užprenumeravo Dirvą dail. Jinai Leškienei West Hills, Ca. Sveikiname naują skaitytoją.

• VYTAUTAS ALANTAS, Redford, Mich., šiuo metu sunkiai serga ir tik su žmonos Irenos pagalba galės sekti kas Dirvoje rašoma, laikraščiui paremti atsiuntė 25 dol. . Ačiū už auką ir linkime giedrios nuotaikos.

• Plk. VIKTORAS SUTKUS, Vokietijoje, atnaujindamas Dirvos prenumeratą pridėjo auką 80 dol. Ačiū.

• K. KARSOKAS, Inglewood, Ca., atnaujindamas Dirvos prenumeratą pridėjo auką 25 dol.. Ačiū.

• Inž. J.P. NASVYTIS, Avon, Ct., atnaujindamas Dirvos prenumeratą pridėjo auką 25 dol.. Ačiū.

• VANAGAIČIO šaulių kuopa Bostone, per izd. J. Ba jerčienę, Dirvai paremti atsiuntė 25 dol.. Ačiū.

• JONAS ŠVARCAS užprenumeravo Dirvą savo bičiuliui Juozui Ližaičiui, Lauderdale, Fl.. Sveikiname naują skaitytoją.

• FELIKSAS ir STASĖ VALIAI, White Rock, B.C., atnaujindami Dirvos prenumeratą pridėjo auką 25 dol.. Ačiū.

• M. BUTKUS, Beverly Shores, Ind., atnaujindamas Dirvos prenumeratą pridėjo auką 25 dol.. Ačiū.

• "Švyturio" jūrų šaulių kuopa Dirvai paremti per Dirvos atstovą Antaną Grinių atsiuntė 25 dolerius. Ačiū.

VYR. SKAUČIŲ, SK. VYČIŲ, PRITYRUSIŲ SKAUČIŲ-TŲ, GINTARIŲ, JŲRŲ BUDŽIŲ, JŲRŲ SKAUČIŲ-TŲ

SUSITIKTUVĖS — SUVAŽIAVIMAS

Gegužės 27-29, 1989

L.E. SMITH ENVIRONMENTAL EDUCATION CENTER
5110 Meadowside La. • Rockville, MD 20855 • Tel. (301) 924-2626
KOORDINATORĖ: v.s. fil. DALĖ LUKIENĖ
10622 Great Arbor Dr. • Potomac, MD 20854 • Tel. (301) 983-0763
LSS SESERIJA IR BROLIJA
PRITYRUSIŲ SK. SK. VEDEJAI v.s. fil. D. Lukienė ir ps. V. Plioplys
VYRESNIŲ SK. ir SK. VYČIŲ SK. VEDEJAI ps. fil. Ina Petokienė ir sk.v. V. Lietuvninkas
JŲRŲ SK. SK. VEDEJAI v.s. Dalia Sruoga ir j.s. dr. A. Paulius

PROGRAMA

SEŠTADIENIS:

- 11:30 REGISTRACIJA
- 12:00 PRIEŠPIČIAI
- 1:00 ATIDARYMAS
- 1:30 "JYKIAI LIETUVOJE" — Viktoras Nakas
- 3:00 PERSITVARKYMO SAJŪDŽIO INTERESŲ GRUPĖS — pasiskirstymas į sekančias grupes:
 - 1. LIETUVOS EKOLOGIJA
 - 2. LIETUVOS RELIGIJA
 - 3. "LAISVĖS LYGA"
 - 4. KULTŪRINIAI IR ISTORINIAI PAMINKLAI
 - 5. LIETUVIŲ KALBA IR VIETŲ PAVADINIMAI
 - 6. EKONOMINIAI PERSITVARKYMAI— susipažinti su jų siekimais ir paruošti plakatus.
- 5:00 VAKARIENĖ
- 6:00 INTERESŲ GRUPĖS PASIRUOŠIMAS "MITINGUI"
- 7:00 "MITINGAS" — rolių išvaidinimo būdu įsigręžti į Intereso Grupių siekimus ir problemas.
- 9:00 SUSIPAŽINIMO VAKARAS

SEKMADIENIS:

- 8:00 PUSRYČIAI
- 9:00 PAMALDOS
- 10:00 "MINTYS APIE TAUTISKUMĄ IR LIETUVISKUMĄ" — v.s. fil. A. Dundzila
- 10:30 IŠSKYLA
- 12:00 PRIEŠPIČIAI
- 1:00 "JAUNIMAS LIETUVOJE" — Darius Sužiedėlis
- 2:00 "SKAUTAI LIETUVOJE" — v.s. t.n. Stefa Gedgaudienė
- 3:00 PERTRAUKA
- 4:00 SKAUTAI LIETUVOJE IR MES — diskusijų būreliai
- 5:00 VAKARIENĖ
- 7:00 PASIRUOŠIMAS JONINIŲ LAUŽUI
- 8:30 JONINIŲ LAUŽAS — su Washingtono Apylinkės Svečiais
- 10:00 LIETUVA DABAR — video

PIRMADIENIS:

- 8:00 PUSRYČIAI — pasiruošimas kelionei į namus
- 10:00 "DEMONSTRACIJA" — Lietuva mūsų perspektyvoje
- 11:30 PROCESIJA — paminėti "Stalinizmo Aukus"
- 12:00 UŽDARYMAS — priešpiečiai

"Žalgirio" futbolo rinktinė iš Lietuvos vykdamą į Dallas buvo sustojusi Chicagoje. Čia ji sužaidė parą rungtynių, kurias triuškinančiai laimėjo, aplankė Balzeko lietuvių muziejų.